

2023

KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ KALEVA
VUOSIKERTOMUS

KALEVA | 150
VUOTTA

Sisällysluettelo

Avaintietoja	3
Toimitusjohtajan katsaus	4
Tilinpäätös	8
Toimintakertomus	9
Tuloslaskelma	12
Tase	13
Rahoituslaskelma	14
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	15
Vakuutusmaksutulo	18
Maksetut korvaukset	18
Lisäedut	18
Kokonaisliikekulut toiminnoittain	18
Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely	19
Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero	20
Yhtiön omistamat toisten yhtiöiden osakkeet ja osuudet, laskuperustekorkoinen kanta	21
Yhtiön omistamat toisten yhtiöiden osakkeet ja osuudet muissa sijoituksissa, sijoitussidonnainen kanta	23
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset	23
Oman pääoman muutoslaskelma	24
Takuupääoman jaottelu	24
Vastuut	24
Tunnusluvut	25
Tunnuslukujen laskentakaavat	27
Tilintarkastuskertomus	28
Riskienhallinnan liitetiedot	31
Hallinto	39
Hallintoneuvosto	40
Hallintoneuvoston lausunto	41
Tilintarkastaja	41
Hallitus	42
Kalevan luottamushenkilöt	43
Kalevan takuupääoman omistajat	44
Lisäedut	45
Kalevan hallituksen hyväksymät säästövakuutusten lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet 1.1.2022 alkaen	46

Kalevan avainluvut 2023

Milj. €	Kaleva	
	2023	2022
Vakuutusmaksutulo (omalla vastuulla)	66	61
Sijoitustoiminnan nettotuotot	68	57
Maksetut korvaukset (omalla vastuulla)	-102	-178
Vastuuvelan muutos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	52	151
Liikekulut	-13	-12
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	70	79
Liikevoitto	70	79
Lisäedut	-147	68
Voitto ennen satunnaisia eriä, varauksia ja veroja	-76	147
Liikekustannussuhde, %	73	73
Henkilöstö keskimäärin	11	9
Laskuperustekorollinen vastuovelka (omalla vastuulla)	1 057	1 004
Sijoitussidonnainen vastuovelka	173	131
Taseen loppusumma	1 405	1 387
Arvostuserot	159	129

”Varautuminen on ollut ja on jatkossakin tärkeä osa Kalevan pitkälle tulevaisuuteen kestävien vastuiden hoitamista”

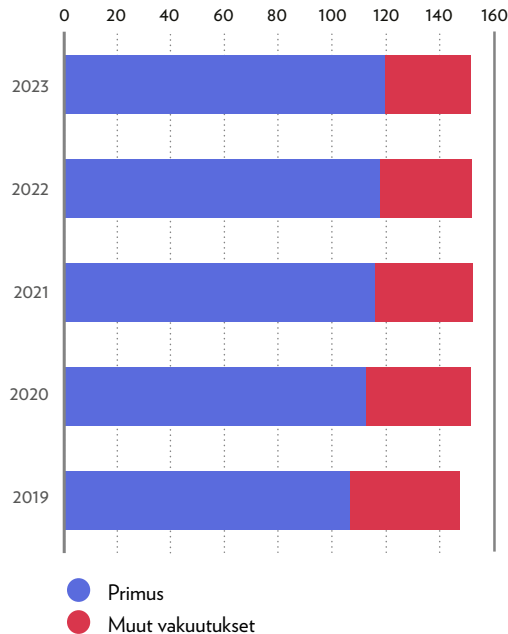

Kaleva – 150 vuotta edelläkävijänä turvaamassa suomalaisten perheiden elämää

- 2.6.1874 Suomen vanhin henkivakuutusyhtiö Kaleva perustettiin nimellä Försäkringsaktiebolaget Kaleva.
- 2.12.1874 myönnettiin ensimmäinen vakuutus konttoristi Lars Thuningille.
- Toimitusjohtajana vuonna 1881 aloittanut Uno Kurtén hoiti tehtävää yli 40 vuotta.
- 1909 Kalevan henkilökunta lahjoitti hopeisen Kalevan maljan Suomen Voimistelu- ja Urheiluliitolle kiertopalkinnoksi ja kannustukseksi ruumiillisen ja taloudellisen hyvinvoinnin edistämiseen.
- Vuoden 1910 Viipurin kisoista lähtien yleisurheilun SM-kilpailuja alettiin kutsua epävirallisesti Kalevan otteluksi.
- Vuodesta 1937 yleisurheilun SM-kisoja on virallisestikin kutsuttu Kalevan kisoiksi. Nimeämisvuonna Suomen Urheiluliiton puheenjohtajana toimi Urho Kaleva Kekkonen.
- 1923 Kaleva muutti yhtiömuotonsa osakeyhtiöstä keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi.
- 1951 myönnetty vakuutus on vanhin edelleen voimassa oleva Kalevan vakuutus.
- 1970-luvun lopulla taloudellisen tilanteen kriisiytyessä aloitettiin yhteistyö Sampo-Yhtiöiden kanssa muun muassa sen vahvaa konttoriverkostoa hyödyntäen.
- Vuoden 1997 alussa Kaleva luovutti eläkevakuutuskantansa vastikään perustetulle Henki-Sammolle (nykyinen Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö) ja keskittyi olemassa olevien riski- ja säästövakuutustensa hoitamiseen. Lisäksi
- Kaleva erikoistui tarjoamaan henki- ja tapaturmavakuutuksia yhteistyöliittojensa jäsenille.
- Vuonna 2003 otettiin käyttöön uusi terminaalibonusjärjestelmä vakuutussäästöjen lisätujen jakamisessa.
- Vuonna 2014 tehtiin Kalevan 140-vuotisjuhlavuoden kunniaksi Selviytyjä-kirja. Jussi Vauhosen kirjoittama historiikki on luettavissa osoitteessa www.kalevavakuutus.fi/150.
- 2023 Kalevan takuupääoman omistajat ovat Mandatum- ja Varma-konsernit. If Vahinkovakuutus ja Kaleva jatkavat tiivistä yhteistyötä yhteistyöliittojen jäsenperheiden vakuuttamiseksi.
- Vuonna 2024 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva, yksi Suomen vakavaraisimmista henkivakuutusyhtiöistä, täyttää 150 vuotta.

Toimitusjohtajan katsaus

Henkivakuutuskannan kehitys (1 000 kpl)

HYVÄ KALEVAN ASIAKAS JA YHTEISTYÖKUMPPANI, lukiessasi tätä katsausta Kalevan perustamisesta on kulunut 150 vuotta. Suomen vanhimman henkivakuutusyhtiön pitkästä historiasta tiedämme, että aikojen kuluessa Kalevan on täytynyt varautua epävarmaan tulevaisuuteen ja reagoida ympäristönsä muutoksiin, mikä on edellyttänyt tarkkaa toiminnan johtamista. Näiden aiheiden kanssa Kalevassa työskenneltiin myös vuonna 2023 ja tulos oli usealla mittarilla arvioituna mainio.

Jos Kaleva yhtiönä osaisi puhua, olisi sen kertoma tarina kiinnostava katsaus sekä yhtiön että Suomen historiaan sekä suomalaisten ihmisten elämään. Yhtiön perustamiseen vaikuttivat merkittävästi 1860-luvulla Suomen väestöä koettelleet nälkävuodet, jolloin lähes kymmenesosa väestöstä kuoli nälkään, tauteihin ja kurjuuteen. Taloudelliset turvaverkot olivat vähäiset, perheenjäsenet pitivät mahdollisuuksien mukaan huolta toisistaan. Kalevan perustajia ajoi vahva aate, jonka eräs heistä, Felix Heikel, muotoili ”kohtuullisuudeksi ja oikeudeksi”. 2. kesäkuuta 1874 Kaleva sai toimiluvan keisarilliselta senaattilta ensimmäisenä suomalaisena henkivakuutusyhtiönä ja on sen jälkeen jatkanut toimintaansa 150 vuotta.

Kalevan pitkään matkaan on mahtunut menestyksen vuosia ja hetkiä, jolloin on kamppailtu yhtiön

selviämisestä. Syyt, jotka ovat johtaneet näihin tilanteisiin, löytyvät sekä Kalevan omasta toiminnasta että aikojen kuluessa tapahtuneista toimintaympäristön muutoksista.

Ensimmäisen vakuutuksen Kaleva myönsi 2. joulukuuta 1874 konttoristi Lars Thuningille. Tuolloin elettiin Suomen suuriruhtinaskunnassa, autonomisena osana Venäjän keisarikuntaa. Suomen itsenäistyessä Kaleva oli jo reilusti keski-ikäinen. Yhtiö on korvannut vakuutuksista asiakkailleen espanjantaudin, hongkongilaisen ja koronan vuoksi. Se on nähnyt liian monta sotaa sekä hyötynyt ensimmäisen lankapuhelimen kehittämisestä paikasta riippumattomaksi langattomaksi viestinnäksi. Se on kannustanut suomalaisia pitämään omasta ja toistensa ruumiillisesta ja taloudellisesta hyvinvoinnista huolta Kalevan maljan ja Kalevan kisojen historian alusta alkaen.

Kaleva aloitti toimintansa osakeyhtiönä, mutta kovan kilpailun vuoksi sen yhtiömuoto muutettiin vuoden 1923 alusta keskinäiseksi yhtiöksi. Runsaat ensimmäiset sata vuotta Kaleva toimi erillisenä, muista yhtiöryhmistä riippumattomana toimijana, mutta 1970-luvun lopulla yhtiön tulevaisuuden varmistaminen johdatti sen osaksi Sampo-ryhmää.

Nykyisin Kalevan toimintaa ohjaavat tärkeimmät tekijät ovat huolenpito vakuutuksenottajista ja vakuutetuista sekä läheinen yhteistyö kumppaneiden kanssa tehokkaan toiminnan varmistamiseksi. Yhä tärkeämmäksi tekijäksi on muodostunut toiminnan vastuullisuuden jatkuva parantaminen.

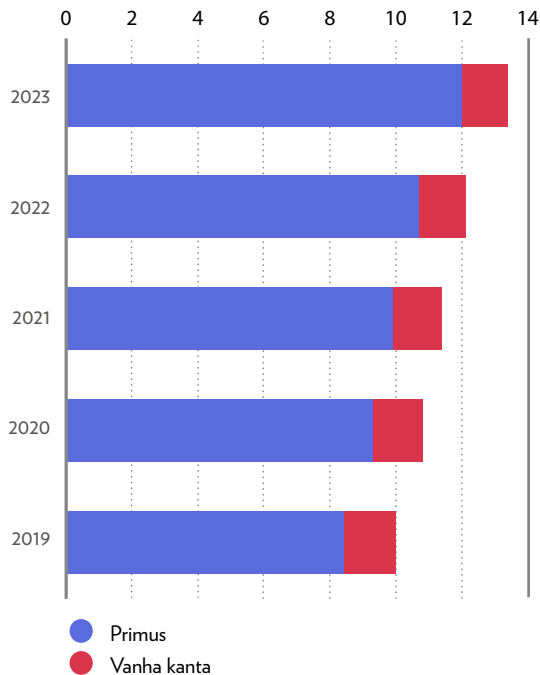
Kalevan vanhin voimassa oleva vakuutus on myönnetty 1951 ja pisimpään voimassa olevat erääntyvät runsaan kuudenkymmenen vuoden päästä. Kaleva on velvollinen varmistamaan, että

Verkosta ostettujen henkivakuutusten osuus oli

35%

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Henkivakuutuskannan riskisummien kehitys (mrd €)

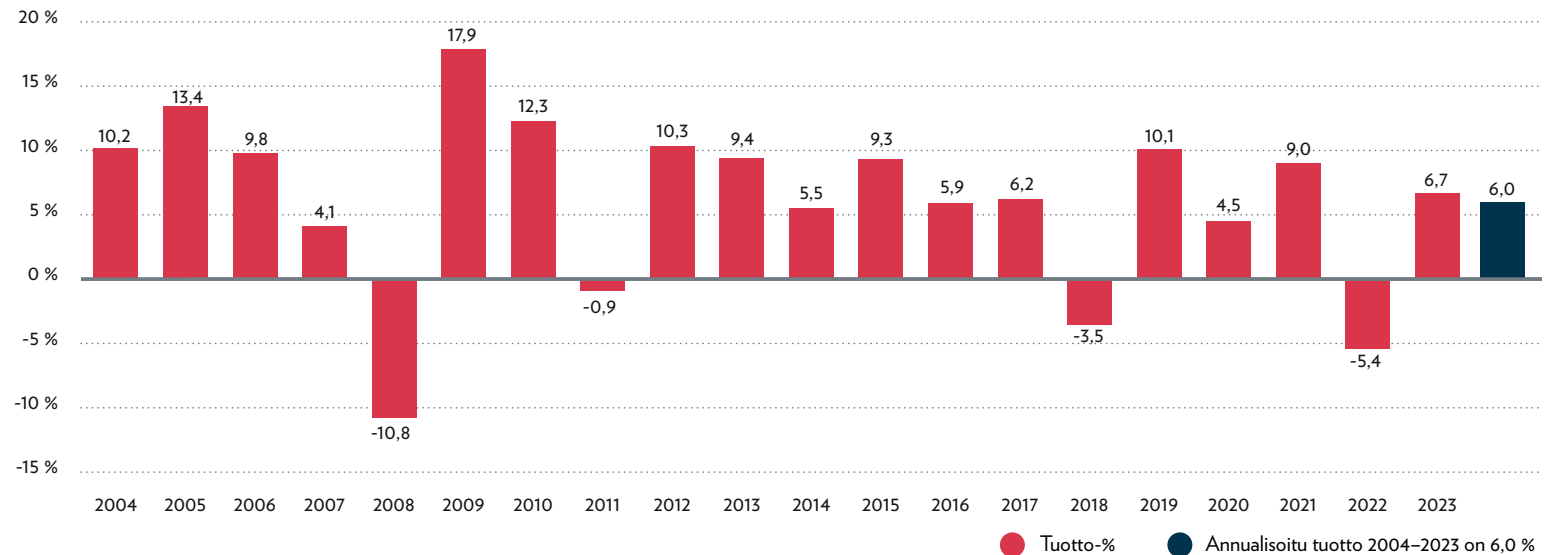
se hoitaa vakuutukset koko niiden pitkän elinkaaren ajan. Kun tässä toiminnassa on onnistuttu, on Kaleva keskinäisenä yhtiönä jakanut yhtiöön kertynyttä ylimääräistä pääomaa vakuutuksille lisäetuina – maksualennuksina, kuolemantapausten korvaussummien korotuksina ja terminaali-bonusena vakuutussäästöille.

Vuosi 2023 oli Kalevan pitkäaikaisessa jatkumossa onnistunut. Uusia vakuutuksia perheen huoltajien kuoleman varalta myytiin yhteistyöliit-

tojen jäsenille 7,6 prosenttia edellisvuotta enemmän, sijoitustoiminnan tuotto oli 6,7 prosenttia ja vahva vakavaraisuus mahdollisti lisäetujen kasvattamisen suljetun kannan vakuutussäästöille ja -turville. Myös yhteistyö tärkeiden kumppaneiden Mandatumin ja Ifin kanssa sujui mainiosti, jopa tiivistyi. Toisaalta monien kotitalouksien säästämistarve lisääntyi korkeampien lainakustannusten ja energian hinnan sekä inflaation aiheuttaman elinkustannusten kasvun vuoksi. Vakuutusten päättyvyys kääntyi nousuun.

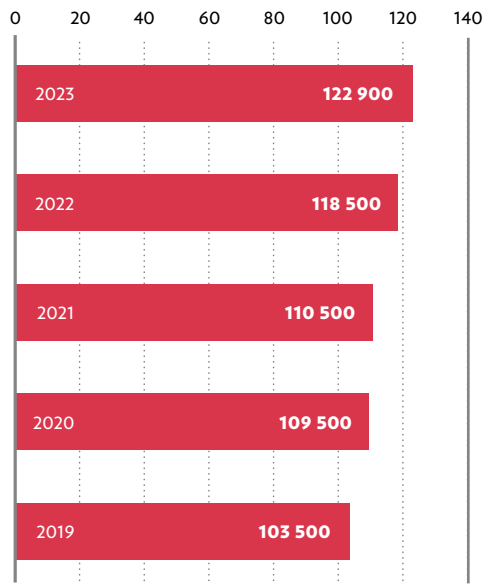
Kun myöhempinä vuosina kirjoitettavassa Kalevan historiikissa mainitaan vuosi 2023, nousee esiin se, että Kalevan lähes viisikymmentä vuotta pitkä taival osana Sampo-ryhmää tuli päätökseen. Sammon osittaisjakautumisen ja Mandatumin pörssilistautumisen seurauksena Kalevan takuupääoman omistus jakautuu nyt puoliksi Mandatum- ja Varma-konsernien yhtiöiden kesken. Päivittäiseen toimintaan muutoksella ei ole vaikutusta. Pitkäaikainen ja läheinen yhteistyö Mandatumin kanssa suljetun kannan vakuutusten

Kalevan sijoituskannan tuotto 2004–2023 (käyvin arvoin)

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Myytyjen henkivakuutusten keskiturvasummien kehitys (euroa)

hoidossa, sijoitustoiminnassa ja hallinnollisten palveluiden toteuttamisessa jatkuu. Yhteistyöliittojen jäsenten vakuuttaminen lfin kanssa tuo merkittävää lisäarvoa kaikille osapuolille ja sitä kehitetään aktiivisesti kumppaneilta saatavan palautteen perusteella.

Kalevassa olemme ylpeitä historiastamme. Kaikkien vaiheiden jälkeen yhtiö on vahva ja keskittynyt liiketoimintaan, jonka se osaa. Teemme joka päivä töitä tulevaisuutemme eteen – vain siihen pystymme vaikuttamaan. Tätä työtä teemme yhdessä lukuisten vakuutusentottajien, yhteistyöliittojen sekä ammattitaitoisten Mandatumin ja lfin kollegoiden kanssa.

Minulle tämä jää viimeiseksi kirjoittamakseni toimitusjohtajan katsaukseksi. Siirryn eläkkeelle ja seuraavana Kalevan toimitusjohtajana aloittaa Timo Vuokila. Kiitos kaikille teille, jotka olette pitkään olleet mukana Kalevan matkassa tai juuri tulleet mukaan. Olette kaikki tärkeitä.

Helsingissä 3.4.2024

Timo Laitinen
toimitusjohtaja

Tilinpäätös 2023

Toimintakertomus

Kaleva-konsernin rakenne ja toiminta

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan konserniin kuului 31.12.2023 emoyhtiön lisäksi kuusi suomalaista asunto- ja kiinteistöyhtiötä tytäryhtiöinä. Kaleva keskittyy toiminnassaan yhteistyöliittojen jäsenetuina tarjottaviin ryhmätuvakuutuksiin sekä suljetun pitkäkestoisen riski- ja säästövakuutuskannan hoitoon.

Yhteistyöliittojen jäsenet hyödynsivät heille räätälöityä henkivakuutuseta edellisvuotta aktiivisemmin. Jäsenen tai hänen puolison kuoleman varalle tarkoitettuja turvia myytiin 12 583 (11 696) kappaletta. Vuoden lopussa edulla oli katettu noin 183 tuhatta (181 tuhatta) jäsentä ja puolisoa. Kalevan vakuutuskannan turvasumma kuoleman varalta kasvoi 13,4 (12,1) miljardiin euroon.

Suljetussa kannassa on yhteensä noin 40 tuhatta (43 tuhatta) vakuutusta. Osassa kannan vakuu-

tuksia on vakuutussäästöjä. Valtaosa vakuutussäästöistä on laskuperustekorollisia, säästöjen määrä 312 miljoonaa euroa (328). Laskuperustekorollisten säästöjen tuottomuoto on osassa säästövakuutuksia muutettavissa sijoitussidonnaisiksi. Sijoitussidonnaisten säästöjen määrä oli 173 miljoonaa euroa (131). Suljettuun kantaan ei myydy uusia vakuutuksia.

TOIMINNAN TULOS

Vakuutusmaksutulo

Kalevan kokonaismaksutulo oli kertomusvuonna 65,7 miljoonaa euroa (61,5), josta yksilöllisen henkivakuutuksen osuus oli 21,9 miljoonaa euroa (21,3) ja muun kuin työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen osuus 43,7 miljoonaa euroa (40,1). Koko Kalevan maksutulo liittyy laskuperustekorolliseen liikkeeseen tai riskihenkivakuutuksiin.

Sijoitustoiminta

Kalevan sijoitustoiminnan pitkän aikavälin tavoitteena on saavuttaa tuotto, joka kattaa vastuuvelan markkinaehtoisien tuottovaatimuksen. Sijoitustoiminnan mahdollista ylijäämää jaetaan vakuutusentottajille lisäetuina.

Sekä tuoton lisäämiseksi että riskin pienentämiseksi sijoitussalkku pyritään hajauttamaan sekä maantieteellisesti että eri omaisuusluokkien kesken. Omaisuusluokkien välisessä allokaatiossa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden aikana.

Korko- ja osakesijoitusten hyvät tuotot nostivat koko sijoitusomaisuuden tuoton 6,7 prosenttiin vuonna 2023 (-5,4 % vuonna 2022).

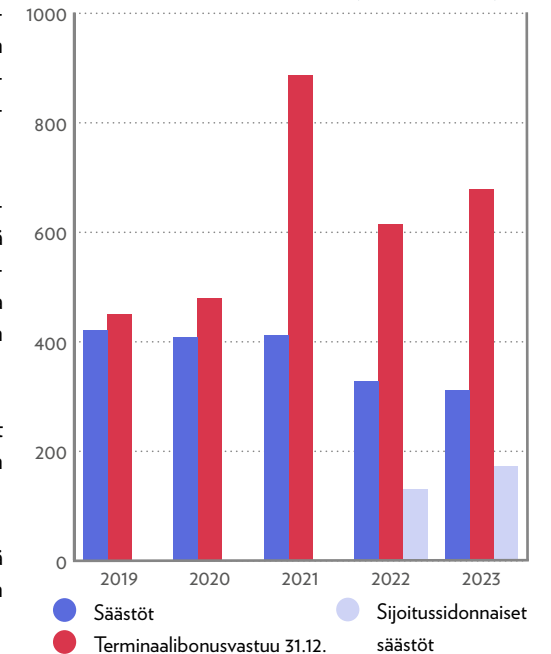
Sijoitusomaisuudesta ja sijoitusomaisuuden riskeistä on yksityiskohtaisempi kuvaus tilinpäätöksen riskienhallintaliitteessä.

Vastuuelva, asiakashyvytykset

Kalevan vastuuelva oli kertomusvuoden päättyessä 1 230 miljoonaa euroa (1 135), josta korvausvastuun osuus oli 45 miljoonaa euroa (43). Säästövakuutusten taatun osan vakuutusmaksuvastuu on laskettu samaa 4,5 prosentin korkoa käyttäen kuin vakuutusmaksut.

Vakuutusmaksuvastuuseen on varattu säästövakuutusten laskuperustekorollisiin säästöihin liittyvän vastuun päättyessä maksettavia lisäetuja

Vakuutussäästöjen ja terminaali-bonusvastuun kehitys (milj. euroa)

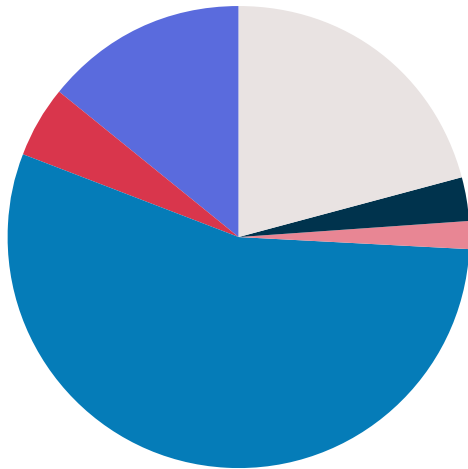

(ns. terminaali-bonusjärjestelmä) varten 679 miljoonaa euroa (614). Terminaalibonuslaskennassa säästövakuutusten vakuutusmaksuvastuu lasketaan markkinakoroilla.

Sijoitussidonnainen vastuuelva oli 173 (131) miljoonaa euroa.

Säästövakuutusten lisäedut sijoitustoiminnan perusteella hyvitetään pääsääntöisesti terminaali-bonusjärjestelmän kautta. Vakuutussäästöille ei

TILINPÄÄTÖS

Kalevan vastuuelva
31.12.2023

Yksityisoptimi	21 %
Yritysoptimi	3 %
Perinteinen henkivakuutus	2 %
Terminaalibonusvastuu	55 %
Muu vastuuelva	5 %
Sijoitussidonnainen Optimi	14 %

annettu vuotuista asiakashyvitystä vuodelta 2023. Myös jatkossa asiakashyvitysten jakaminen on epätodennäköistä.

Riskiturvien lisäedut jaetaan maksunalennuksina tai kuolintapaussummien korotuksina.

Keskimäärin terminaalibonus ja kuolintapaussummien korotukset kasvattivat maksettavia korvauksia 179 prosenttia (147).

Korvauskulut

Kalevan korvauskulut olivat yhteensä 104,9 miljoonaa euroa (182,3). Laskuperustekorollisten vakuutusten takaisinostojen osuus maksetuista korvauksista oli 20,8 miljoonaa euroa (93,8) ja sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus oli 10,3 miljoonaa euroa (11,4).

Maksettuihin korvauksiin sisältyy säästövakuutusten lisäetujärjestelmän mukaisia laskuperustekorollisen vastuun päättyessä määräytyviä lisäetuja, ns. terminaalibonus, yhteensä 33,0 miljoonaa euroa (78,5). Lisäeduista noin 16,2 miljoonaa euroa maksettiin eräänntyneille säästösummille. Lisäksi sijoitussidonnaisesti siirtymisen yhteydessä hyvitettiin säästöihin noin 30,6 miljoonaa euroa terminaalibonus.

Riskiliikkeen tulos oli normaalia tasoa. Toteutuneen korvauskulun suhde perittyyn riskimaksutuloon oli 2023 noin 78 prosenttia (77 %). Korvausmenoa kasvattavat kuolintapaussummien lisäedut ja riskituloa vähentävät lisäetuina annetut alennukset. Sairaus- ja työkyvyttömyyskorvauksia maksettiin yhteensä 14,4 miljoonaa

euroa (13,8) ja kuolemantapauskorvauksia 33,7 miljoonaa euroa (29,9).

Liikekulut, henkilöstö

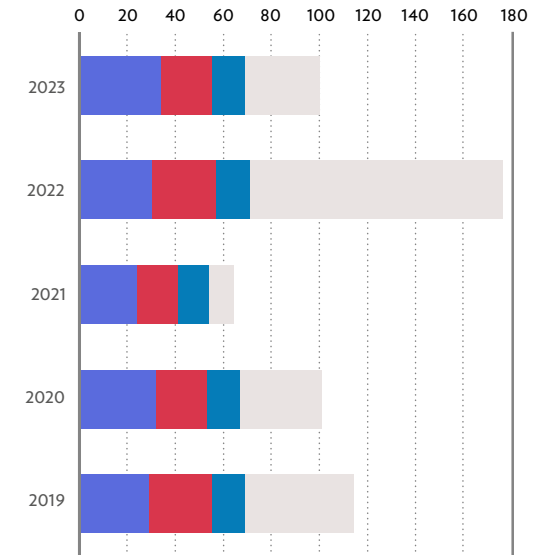
Kokonaisliikekulut olivat 18,3 miljoonaa euroa (17,5). Toimintokohtaisten liikekulujen muutoksiin vaikutti merkittävimmin sijoitussidonnaisen vakuutuskannan kasvaminen, vakuutusten myynnin kasvusta aiheutuneet kulut sekä henkilöstön lukumäärän kasvaminen. Vakuutuksista perityt kustannuserät riittivät hyvin kattamaan toiminnasta aiheutuneet liikekulut. Liikekustannussuhde oli kertomusvuonna 73 prosenttia (73). Nykyisen laajuksella liiketoiminnalla myös pidemmällä aikavälillä Kalevan kustannusliikkeen arvioidaan olevan ylijäämäinen.

Kalevan palveluksessa oli vuonna 2023 keskimäärin 11 henkilöä (9) kokoaikaisiksi työntekijöiksi muunnettuna.

Tulos ja vakavaraisuus

Emoyhtiön tilikauden tappio oli 76,5 miljoonaa euroa (voitto 146,9). Tilikautena maksetut tai varatut lisäedut pienensivät emoyhtiön tulosta 146,5 miljoonalla eurolla (kasvattivat 67,6 miljoonalla eurolla). Kokonaistulos käyvin arvoon oli 101,0 miljoonaa euroa (-73,1).

Emoyhtiö teki tilinpäätöksessä suunnitelman mukaiset poistot, kuitenkin enintään elinkeinoverolain sallimat enimmäispoistot. Tehdyt poistot olivat yhteensä 0,7 miljoonaa euroa. Poistoero ja samalla myös varausten kokonaismäärä oli tilinpäätöksessä 0,1 miljoonaa euroa.

Kalevan maksetut
korvaukset (milj. euroa)

Kuolemantapauskorvaukset
Pääomasuoritukset
Sairaus- ja työkyvyttömyyskorvaukset
Takaisinostot

Kalevan vakavaraisuus on vahva. Solvenssi II -vakavaraisuuskehikon asettama vakavaraisuusvaade on suuruusluokkaa 55 miljoonaa euroa ja omat varat suuruusluokkaa 270 miljoonaa euroa standardikaavalla laskettuna. Kaleva ei sovelta laskennassaan vastuuelkaan liittyviä siirtymäsäännöksiä.

Solvenssisuhde = Solvenssi II:n omat varat jaettuna Solvenssi II:n vakavaraisuusvaatimuksella

Päivämäärä	Solvenssisuhde
31.12.2023 arvio	496 %
31.12.2022	582 %
31.12.2021	434 %
31.12.2020	379 %
31.12.2019	375 %

Kalevan taseen loppusumma oli 1 405 miljoonaa euroa (1 387) ja oma pääoma 160 miljoonaa euroa (238).

Tulevaisuuden näkymät

Kaleva myy jäsenetuhintaisia ryhmäetuvakuutuksia yhteistyöliittojen jäsenille. Näiden henki- ja tapaturmavakuutusten myynnin uskotaan kehittyvän suotuisasti myös alkaneena vuonna. Erityisesti sähköisten kanavien (kalevavakuutus.fi, if.fi) arvioidaan kasvavan yhä merkittävämmiksi myynnin ja asiointin kanaviksi.

Kalevan yhteistyöliittojen jäsenille suunnattujen vakuutusturvien hinnoittelussa otetaan huomioon kunkin ammatti- ja toimihenkilöliiton vahinkokehitys. Vähintäänkin suuntaa antavan ammatin ja iän perusteella Kaleva pystyy myös jatkossa tarjoamaan kattavia ja edullisia henkilövakuutuksia yhteistyöliittojensa jäsenperheille.

Suljetulla säästövakuutuskannalla on lisäetujen jakamista varten terminaalibonusjärjestelmä

ja Optimi-säästövakuutuksilla vaihtoehtoinen mahdollisuus sijoittaa varat sijoitussidonnaiseksi. Tavoitteena on varmistaa vakuutuskannan 4,5 prosentin laskuperustekorona maksaminen monikymmenvuotisen vakuutuskannan päättymiseen asti ja tarjota useampia vaihtoehtoja asiakkaiden erilaisiin tilanteisiin.

Kalevan vahva vakavaraisuusasema, kustannustehokas toimintamalli sekä hyvä sijoituskanta mahdollistanevat yhtiön harjoittaman liiketoiminnan menestyksekkään hoitamisen myös tulevaisuudessa.

Riskienhallinta

Kalevan riskit muodostuvat liiketoimintaan liittyvistä riskeistä, markkinariskeistä, likviditeettiriskeistä, vakuutusriskeistä sekä operatiivisista riskeistä.

Yhtiön hallitus hyväksyy vuosittain koko yhtiön riskejä käsittelevän riskienhallintapolitiikan. Riskienhallintapolitiikkaan liittyy toiminnan jatku-

TILINPÄÄTÖS

vuuden varmistamiseksi laadittu jatkuvuussuunnitelma, jota ylläpidetään ja testataan säännöllisesti. Jatkuvuussuunnitelma sisältää myös poikkeusolojen varautumissuunnitelman.

Riskeistä ja riskienhallinnasta on laadittu tilinpäätöksen liitetieto, jossa on selvitetty Kalevan riskienhallinnan yleiset periaatteet, riskienhallinnan vastuut ja valvonta, prosessit sekä Kalevan keskeiset riskit.

Yhtiön hallinto

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 31.5.2023 hallintoneuvoston jäsenmääräksi vahvistettiin 24. Hallintoneuvoston kaikki erovuorossa olleet jäsenet Matti Apunen, Aija Bärlund, Eija Harjula, Teemu Lehtinen, Katri Ojala ja Matti Rihko valittiin uudelleen. Kaikkien valittujen toimikausi kestää vuoden 2026 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti.

Hallintoneuvosto valitsi 31.10.2023 pitämässään kokouksessa hallintoneuvoston puheenjohtajaksi Salla Luomanmäen sekä varapuheenjohtajaksi

Petri Vanhalan. Samaisessa kokouksessa hallintoneuvosto päätti hallituksen jäsenten lukumääräksi viisi. Erovuorossa ollut hallituksen jäsen Petri Niemisvirta valittiin uudelleen kolmivuotiskaudeksi 2024–2026.

Hallituksen jäsenenä toimivat koko kertomusvuoden ajan Petri Niemisvirta puheenjohtajana, Suvi Hintsanen-Kärpijoki varapuheenjohtajana sekä jäsenenä Mikko Koivusalo, Jari Sokka ja Tiina Voipio.

Yhtiön toimitusjohtajana vuonna 2023 toimi Timo Laitinen. Hän jää eläkkeelle 1.5.2024. Yhtiön toimitusjohtajana aloittaa 1.5.2024 Timo Vuokila.

HALLITUKSEN VOITONJAKOEHDOTUS

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan jakokelpoinen vapaa oma pääoma oli tilinpäätöksessä 151 701 915,45 euroa. Hallitus ehdottaa, että yhtiön tilikauden tappio 76 453 477,48 euroa siirretään varmuusrahastoon. Lisäksi ehdotetaan, että takuupääomalle maksetaan korkoa 840 000,00 euroa.

Jos ehdotus hyväksytään, yhtiön rahastot ovat seuraavat:

Takuupääoma	euroa	8 409 396,32
Pohjarahasto	euroa	168 187,93
Varmuusrahasto	euroa	150 719 605,09
Muut rahastot	euroa	142 310,36
Rahastot yhteensä	euroa	159 439 499,70

TILINPÄÄTÖS

Tuloslaskelma

1 000 euroa	Liite	2023	2022
Vakuutustekninen laskelma			
Vakuutusmaksutulo			
Vakuutusmaksutulo	2-3	65 741	61 535
Jälleenvakuuttajien osuus		-152	-116
		65 589	61 418
Sijoitustoiminnan tuotot	6	98 824	124 969
Sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut	6	10 018	2 732
Korvauskulut			
Maksetut korvaukset	4	-102 486	-177 794
Korvausvastuun muutos		-2 462	-4 506
		-104 948	-182 300
Vakuutusmaksuvastuun muutos		-92 280	222 827
Liikekulut	7	-13 208	-11 937
Sijoitustoiminnan kulut	6	-38 849	-58 756
Sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut	6	-1 517	-11 919
Vakuutustekninen tulos		-76 372	147 035
Muu kuin vakuutustekninen laskelma			
Voitto / tappio ennen satunnaisia eriä		-76 372	147 035
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron muutos		194	202
Tuloverot		-275	-372
Tilikauden tulos		-76 453	146 865

TILINPÄÄTÖS

Tase

1 000 euroa	Liite	2023	2022
VASTAAVAA			
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot		2 393	1 239
		2 393	1 239
Sijoitukset			
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		19 108	20 907
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		2 988	3 278
		22 095	24 184
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	7	238 564	260 048
Rahoitusmarkkinavälineet		777 502	715 051
Muut lainasaamiset		8 857	16 613
		1 016 067	975 099
		1 047 019	1 015 896
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset			
	9	175 715	132 490
Saamiset			
Muut saamiset		20 181	16 524
		20 181	16 524
Muu omaisuus			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto		1	1
Muut aineelliset hyödykkeet		52	52
		53	53
Rahat ja pankkisaamiset			
		149 460	213 312
		149 512	213 365
Siirtosaamiset			
Korot ja vuokrat		10 491	7 017
Muut siirtosaamiset		0	46
		10 491	7 062
		1 405 311	1 386 577

1 000 euroa	Liite	2023	2022
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
	10	8 409	8 409
Takuupääoma		168	168
Pohjarahasto			
Muut rahastot			
Varmuusrahasto		228 013	81 988
Hallituksen käyttövarat		142	142
Tilikauden tulos		-76 453	146 865
		160 279	237 573
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero		126	320
		126	320
Vakuutustekninen vastuuvélka			
Vakuutusmaksuvastuu		1 011 754	961 300
Korvausvastuu		45 234	42 771
		1 056 988	1 004 071
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvélka			
Vakuutustekninen vastuuvélka		173 171	131 346
Velat			
Ensivakuutustoiminnasta		127	140
Jälleenvakuutustoiminnasta		125	118
Muut velat		12 632	11 525
		12 884	11 783
Siirtovelat			
		1 862	1 485
		1 405 311	1 386 577

TILINPÄÄTÖS

Rahoituslaskelma

1 000 euroa	2023	2022
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto (tappio) varsinaisesta toiminnasta / voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	-76 372	147 035
Oikaisut		
Vakuutusteknisen vastuuelan muutos	94 743	-218 321
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonorotukset	-2 323	16 963
Realisoitumattomat kurssivoitot / -tappiot	-722	1 991
Suunnitelman mukaiset poistot	679	792
Muut oikaisut	-7 142	-41 281
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	8 862	-92 821
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-5 490	-4 775
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	2 025	-3 369
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	5 398	-100 964
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-8 349	-4 425
Maksetut välittömät verot	-275	-372
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	-3 226	-105 761
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	-3 226	-105 761
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-256 226	-385 579
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	197 594	315 660
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-1 154	-893
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-59 786	-70 812
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Maksetut osingot / takuupääoman korot ja muu voitonjako	-840	-840
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-840	-840
RAHAVAROJEN MUUTOS	-63 852	-177 413
Rahavarat tilikauden alussa	213 312	390 725
Rahavarat tilikauden lopussa	149 460	213 312
	-63 852	-177 413

Rahavirtalaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. valuuttakurssimuutosten takia.

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu noudattaen vakuutusyhtiölakia, sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusyhtiötilinpidon tilinpäätöksestä ja konsernitalinpäätöksestä antamaa asetusta sekä Finanssivalvonnan antamia määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan osakeyhtiö- ja kirjanpitolain säännöksiä ja kirjanpitoasetusta siten kuin vakuutusyhtiölaissa ja STM:n asetuksessa säädetään.

Konsernitalinpäätös ja osakkuusyritysten yhdisteleminen

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan tytäryhtiöitä ja osakkuusyrityksiä ei ole yhdistelty konsernitalinpäätökseen. Yhdisteleminen on jätetty tekemättä KPL 6 luvun 3 §:n ja 12 §:n nojalla, sillä yhdisteleminen ei ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Koska tällöin konsernitalinpäätös ei poikkea emoyrityksen tilinpäätöksestä, ei yhtiö laadi erillistä konsernitasetta ja -tuloslaskelmaa eikä konsernin liitetietoja ja rahoituslaskelmaa. Liitetiedot tytär- ja osakkuusyrityksistä ovat KPA 4 luvun 3 §:n mukaiset.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset, saamisluonteiset sijoitukset ja velat on muutettu Euroopan Keskuspankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan keskikurssiin. Muut sijoitukset on arvostettu hankintahetken valuuttakurssiin tai sitä alempaan tilinpäätöspäivän kurssiin, lukuun ottamatta sijoitusomaisuusluonteisia osakkeita, joiden arvostamisessa ei ole eroteltu valuuttakurssin ja markkina-arvon vaikutusta. Saamisten

ja sijoitusten valuuttakurssierot esitetään sijoitustoiminnan erissä muut tuotot ja kulut muista sijoituksista.

Arvostus ja jaksotus

Hankintamenoon sisällytetään hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot.

Aineettomat hyödykkeet ja kalusto esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu mm. itse tehtyjä tietojärjestelmiä ja vuokrahuoneistojen perusparannuksia.

Kiinteistöosakkeet esitetään taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Rakennukset ja rakennelmat esitetään suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenoon tai sitä alemman käyvän arvon suuruisina. Sijoituksista aiemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan käyvän arvon noustessa tulosvaikutteisesti enintään alkuperäiseen hankintamenoon. Käyttöomaisuusluonteisten kiinteistöisijoitusten arvonalennusten kirjaaminen perustuu niiden olennaisuuteen ja pysyvyyteen. Joidenkin kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden kirjanpitoarvoihin sisältyy aikaisempina vuosina tehtyjä arvonorotuksia.

Sijoitusomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenoon tai sitä alemman käyvän arvon määräisenä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan osakkeiden

ja osuuksien arvoon siltä osin kuin käypä arvo ylittää kirjanpitoarvon. Käyttöomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet esitetään hankintahinnassaan tai sitä alemmassa käyvässä arvossa, jos arvonalentumista pidetään pysyvänä.

Rahoitusmarkkinavälineitä ovat joukkovelkakirjalainat ja muut rahamarkkinainstrumentit. Ne esitetään taseessa pääsääntöisesti hankintameno määräisinä. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintameno välisen erotus jaksotetaan korkotuottoihin vastaeränä niiden hankintameno. Korkotuotot jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajalle. Tällä menetelmällä korkotuotot jaksotetaan rahoitusinstrumentin juoksuajalle tasaisesti suhteessa instrumentin taseessa olevaan pääomaan. Jaksotettua hankintamenoa alennetaan vain muilla kuin yleisen korkotason vaihtelusta johtuvilla arvonalentumisilla ja arvonalennukset palautetaan, mikäli rahoitusmarkkinavälineen käypä arvo myöhemmin nousee yli alennetun hankintameno, enintään alkuperäiseen hankintameno saakka.

Saamiset ja saamisluonteiset sijoitukset esitetään nimellisarvossa tai sitä alemmassa käyvässä arvossa. Saamisluonteisten sijoitusten pääomiin liittyvät luottotappiot käsitellään arvonalentumisina.

Johdannaispimukset arvostetaan tilinpäätöspäivän käypään arvoon. Kirjanpidollisesti suojaavan johdannaispimuksen käyvän arvon ja sitä korkeamman kirjanpitoarvon/sopimuskurssin negatiivinen erotus kirjataan kuluksi.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan katteena olevat sijoitukset arvostetaan taseessa käypään arvoon.

Sijoitusomaisuusluonteisten sijoitusten arvonorotukset ja niiden oikaisu sekä sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut ja arvonnousut kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään omana rivinä sijoitustoiminnan nettotuotoissa. Käyttöomaisuusluonteisten sijoitusten arvonorotukset ja niiden peruutukset merkitään sidotussa pääomassa olevaan arvonnorotusrahoitukseen.

Sijoitusten kirjanpitoarvon ja liitetiedoissa esitettävän jäljellä olevan hankintameno erotus muodostuu arvonnorotuksista ja osakkuusyritysten pääomaosuusmenetelmän mukaisista osuuskertymistä.

Poistot

Aineettomista hyödykkeistä, rakennuksista ja niiden ainesosista sekä kalustosta tehdään suunnitelman mukaiset poistot elinkeinoverolain maksimipoistoina.

Poistot	tasapoisto, vuotta
Aineettomat oikeudet	5
Liikearvo	5-10
Konserniliikearvo ja -reservi	3-10
Muut pitkävaikutteiset menot	3-10

TILINPÄÄTÖS

Poistot	% menojäännös
Rakennukset käyttötarkoituksen perusteella	4–7
Rakennusten ainesosat	25
Tietojärjestelmät ja autot	25
Muu kalusto	25

Sijoitusomaisuusluonteisten kiinteistöjen rakennuksille kohdistetuista tuloutetuista arvokorotuksista tehdään vuosittain rakennusten keskimääräistä taloudellista käyttöaikaan vastaava suunnitelman mukainen poisto.

Käyvät arvot

Rahoitusvälineille, joille on luotettavat markkinat, käypänä arvona käytetään julkisen kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusinstrumenttien tilinpäätöspäivän ostokurssia tai sen puuttuessa viimeisintä kaupankäyntikurssia. Jos rahoitusinstrumentille kokonaisuutena ei ole olemassa julkista noteerausta, mutta sen osatekijöille on olemassa toimivat markkinat, käypä arvo määritetään osatekijöiden markkinahintojen perusteella. Muille rahoitusvälineille ja talletuksille käypä arvo voidaan määrittää yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä käyttäen ja mikäli näillä menetelmillä ei saada määritettyä luotettavaa käypää arvoa,

käypänä arvona voidaan pitää todennäköistä luovutushintaa, jaksotettua hankintamenoa tai jäljellä olevaa hankintamenoa.

Muiden vakuutusyhtiöiden osakkeiden, joille ei ole markkina-arvoa, käypänä arvona käytetään varovaisesti arvioitua todennäköistä luovutushintaa tai sen puuttuessa substanssiarvoa. Konserniyritysten osakkeiden käypänä arvona käytetään substanssiarvoa tai jäljellä olevaa hankintamenoa ja osakkuusyritysten käypänä arvona pääomaosuusmenetelmän mukaista arvoa tai substanssiarvoa.

Lainasaamisten ja jälleenvakuutustalletesaamisten käypänä arvona käytetään nimellisarvoa tai sitä alempaa todennäköistä arvoa.

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden käyvät arvot määritetään kohteittain Finanssivalvonnan määrittämällä tavalla perustuen yhtiön omien ja tapauskohtaisesti ulkopuolisten asiantuntijoiden laskelmiin ja lausuntoihin.

Kulut toiminnoittain

Oman organisaation liikekulut sekä poistot aktiivoiduista tietojärjestelmistä ja kalustosta kirjataan tuloslaskelmaan toimintokohtaisesti. Osa niistä kohdistetaan suoraan toiminnoille, osa vuosittain tehtävän työaikatutkimuksen perusteella. Näin ollen toimintojen prosentuaalinen osuus vaihtelee vuosittain. Toimintokohtaiset kulut esitetään tuloslaskelmassa liikekuluissa (vakuutusten

hankinta- ja hoito- sekä hallintokulut), maksetuissa korvauksissa (korvaustoiminnan hoitokulut), sijoitustoiminnan kuluissa (kiinteistö- ja muun sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kulut).

Verot ja tilinpäätössiirrot

Tuloverot

Tuloslaskelmassa välittömät verot esitetään suoriteperusteisesti.

Laskennalliset verot

Yhtiöllä ei ole olennaisia kirjanpidon ja verotuksen väliaikaisista jaksotuseroista johtuvia eroja.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Suomen kirjanpitoa ja verotusta koskevien säännösten perusteella yhtiöt voivat kirjata tilinpäätökseensä eräitä veroaikutteisia vapaaehtoisia varauksia sekä suunnitelman ylittäviä poistoja. Vapaaehtoiset varaukset ja suunnitelman mukaisen poistojen ja elinkeinoverotuksessa sallittujen kokonaispoistojen erotus esitetään tuloslaskelman erässä tilinpäätössiirrot ja kertynyt erotus taseessa tilinpäätössiirtojen kertymänä. Tilinpäätössiirrot ja niiden kertymä esitetään niistä johtuvaa laskennallista verovelkaa vähentämättä.

Vastuovelka

Vastuovelka on jaettu vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen sen mukaan, onko vakuutustapahtuma sattunut ennen tasepäivää vai myöhemmin. Suurin osa vastuista

TILINPÄÄTÖS

on diskontattu. Vastuuvelan laskennassa käytetty diskonttauskorko on yhtiön hallituksen hyväksymien laskuperusteiden mukainen ja täyttää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen n:o 610/2008 vaatimukset.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan vakuutuskohtaisesti. Säästövakuutusten taatun osan vakuutusmaksuvastuu on diskontattu maksuperusteissa käytetyllä 4,5 prosentin laskuperustekorolla. Vakuutusmaksuvastuun laskennassa ei ole käytetty zillmeerausta. Säästövakuutuksen päätyttyä määräytyvien lisäetujen (ns. terminaali-bonus) vastuuksi on merkitty arvio niiden maksettavasta määrästä takaisinostojen yhteydessä 1.1.2024. Terminaalibonus laskennassa säästövakuutusten vakuutusmaksuvastuu lasketaan markkinakoroilla.

Korvausvastuuta laskettaessa vain alkaneiden eläkkeiden korvausvastuussa käytetään diskonttausta. Alkaneiden eläkkeiden korvausvastuu on diskontattu maksuperusteissa käytetyllä 4,5 prosentin laskuperustekorolla.

Sijoitussidonnaisten sopimusten velat ja katteena olevat varat on sovitettu yhteen. Tuloslaskelman ja taseen liitteissä on annettu velkojen ja varojen määrät.

Henkivakuutuksen kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaan henkivakuutuksessa on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla

on vakuutussopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottaman ylijäämän perusteella myönnettäviin lisäetuihin. Mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät ole esteenä, kohtuullinen osa ylijäämästä on palautettava lisäetuina näille vakuutusille.

Kalevan lisäetujärjestelmä kattaa sekä riski- että säästöhenkivakuutusliikkeen. Riskihenkivakuutusliikkeen ylijäämää palautetaan vakuutusnottajille korotettujen kuolemantapaussummien ja maksu-

alennusten muodossa. Sijoitustoiminnan tuottoa hyvitetään säästöhenkivakuutuksille laskuperustekorona lisäksi vakuutuksen voimassa ollessa vuosittain päätettävänä asiakashyvityksinä ja laskuperustekorollisiin säästöihin liittyvän vastuun päätyttyä määräytyvinä lisäetuina.

Yhtiön vakavaraisuusasema pyritään pitämään sellaisena, että se ei rajoita lisäetujen antamista vakuutusille eikä takuupääomalle maksettavaa korkoa.

Eläkejärjestelyt

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksilla. Lisäksi on vakuutusyhtiössä hoidettuja lisäeläketurvajärjestelyjä. Eläkevakuutusmaksut kirjataan tuloslaskelmaan suoriteperusteisesti.

TILINPÄÄTÖS

Liitetiedot

1 000 euroa	2023	2022
1 VAKUUTUSMAKSUTULO		
Ensivakuutus		
Kotimaasta	65 741	61 535
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	65 741	61 535
ENSIVAKUUTUKSEN VAKUUTUSMAKSUTULO		
Henkivakuutus		
Muu yksilöllinen henkivakuutus	21 920	21 264
Muu tapaturma ja sairaus	8 170	8 799
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	165	147
Muu ryhmähenkivakuutus	35 486	31 325
	65 741	61 535
Jatkuvat vakuutusmaksut	65 509	61 328
Kertamaksut	232	207
	65 741	61 535
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen	65 577	61 387
2 MAKSETUT KORVAUKSET		
Ensivakuutus		
Henkivakuutus	97 979	173 099
Muu tapaturma ja sairaus	4 506	4 695
Maksetut korvaukset yhteensä	102 486	177 794
Takaisinostot	31 169	105 159
Säästösummien takaisinmaksut	21 346	26 885
Muut	49 971	45 750
Maksetut korvaukset yhteensä	102 486	177 794
Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus maksetuista korvauksista	10 323	11 396

1 000 euroa	2023	2022
3 LISÄEDUT		
Maksetut riskivakuutusten lisäedut ja lisäetuvastuun muutos	-82 880	256 172
Maksetut terminaalibonukset	-63 626	-188 547
Tilikautena varattujen ja maksettujen henkivakuutusten lisäetujen vaikutus vakuutustekniseen tulokseen	-146 506	67 625
4 KOKONAISLIIKEKULUT TOIMINNOITTAIN		
TULOSLASKELMAN ERÄ LIIKEKULUT		
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	1 354	1 154
Muut vakuutusten hankintamenot	3 761	3 511
	5 115	4 665
Vakuutusten hoitokulut	6 179	5 680
Hallintokulut	1 914	1 592
	13 208	11 937
KOKONAISLIIKEKULUT TOIMINNOITTAIN		
Korvausten hoitokulut	1 874	2 074
Liikekulut	13 208	11 937
Sijoitusten hoitokulut	3 230	3 464
	18 312	17 476

TILINPÄÄTÖS

Liitetiedot

1 000 euroa	2023	2022
5 SIOJITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY		
SIOJITUSTOIMINNAN TUOTOT		
Tuotot kiinteistösjoiutuksista		
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	92	100
Muut tuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	3 934	3 700
	4 026	3 801
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	13 384	27 326
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	489	0
Korkotuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	43 088	21 973
Muut tuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	16 044	15 117
	73 005	64 415
Yhteensä	77 031	68 216
Arvon alentumisten palautukset	1 550	3 303
Myyntivoitot	20 243	53 451
Sijoitustoiminnan tuotot yhteensä	98 824	124 969
SIOJITUSTOIMINNAN KULUT		
Kulut kiinteistösjoiutuksista	-3 760	-2 791
Kulut muista sijoituksista	-13 582	-31 925
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut saman konsernin yrityksille	-60	0
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut muille kuin saman konsernin yrityksille	-8 738	-4 425
Yhteensä	-26 141	-39 141
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	-7 728	-11 079
Rakennusten suunnitelmapoistot	-679	-792
	-8 407	-11 870
Myyntitappiot	-4 302	-7 744
Sijoitustoiminnan kulut yhteensä	-38 849	-58 756

1 000 euroa	2023	2022
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen realisoitumattomia arvomuutoksia	59 975	66 214
Sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut	10 018	2 732
Sijoitusten realisoitumattomat arvonalaskut	-1 517	-11 919
	8 501	-9 187
SIOJITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO TULOSLASKELMASSA	68 476	57 027
Sijoitustoiminnan tuottoihin ja kuluihin sisältyvät Sijoitustoiminnan valuuttakurssierot	6 794	-10 032
SIOJITUSSIDONNAISTEN VAKUUTUSTEN OSUUS SIOJITUSTOIMINNAN NETTOTUOTOSTA		
Sijoitustoiminnan tuotot	7 608	2 231
Sijoitustoiminnan kulut	-3 239	-5 103
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen sijoitusten realisoitumattomia arvomuutoksia	4 369	-2 871
Sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut	10 018	2 732
Sijoitusten realisoitumattomat arvonalaskut	-1 517	-11 919
	8 501	-9 187
SIOJITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO TULOSLASKELMASSA	12 870	-12 058

TILINPÄÄTÖS

Liitetiedot

1 000 euroa	2023			2022		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
6 SIIJOITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO						
KIINTEISTÖSIIJOITUKSET						
Kiinteistöt	6 444	7 453	8 000	7 122	8 131	9 200
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	11 249	11 655	44 614	12 370	12 776	50 994
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	2 988	2 988	2 988	3 278	3 278	3 278
	20 680	22 095	55 602	22 769	24 184	63 472
MUUT SIIJOITUKSET						
Osakkeet ja osuudet	238 564	238 564	373 406	260 048	260 048	392 925
Rahoitusmarkkinavälineet	777 502	777 502	768 390	715 051	715 051	671 206
Muut lainasaamiset	8 857	8 857	8 779	16 613	16 613	16 944
	1 024 924	1 024 924	1 150 575	991 712	991 712	1 081 075
	1 045 604	1 047 019	1 206 177	1 014 481	1 015 896	1 144 547
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää: korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta	6 860			4 658		
Kirjanpitoarvo sisältää: tuloutettuja arvonorotuksia		1 415			1 415	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			159 158			128 651

Liitetiedot

7 YHTIÖN OMISTAMAT TOISTEN YHTIÖIDEN OSAKKEET JA OSUUDET, LASKUPERUSTEKORKOINEN KANTA

Yhtiön nimi	Koti- paikka	Os. kpl	Omistus- osuus	Tilikauden voitto/tappio	Oma pääoma
TYTÄRYHTIÖT					
Asunto Oy Kalevankatu 28 Bostads Ab	Helsinki	2 934,00	100,00	0,00	489 731,66
Asunto Oy Laivasillankatu 14	Helsinki	8 948,00	100,00	0,00	799 318,02
Asunto Oy Myyrmäentie 2F	Vantaa	10 000,00	100,00	0,00	1 416 246,63
Kiinteistö Oy Espoon Niittyrinne 7	Espoo	6 020,00	100,00	73 770,72	3 713 753,05
Koy Myyrinhalmeen tontti 1	Vantaa	100,00	100,00	-16,74	826 123,79
Koy Myyrinhalmeen tontti 13	Vantaa	100,00	100,00	-52,95	2 616 067,55

Osakkeet	Kotivaltio	Kpl	Omistus- osuus (%)	Kirjanpitoarvo EUR	Käypä arvo EUR
YHTIÖN OMISTAMAT TOISTEN YHTIÖIDEN OSAKKEET JA OSUUDET					
Adidas AG	Saksa	4 460	0,00	821 353,60	821 353,60
Befesa SA	Luxemburg	25 720	0,06	905 344,00	905 344,00
Danone SA	Ranska	25 617	0,00	1 503 205,56	1 503 205,56
Enento Group Oyj	Suomi	358 446	1,51	5 066 274,53	6 982 528,08
F-Secure Corporation	Suomi	1 744 957	1,00	2 049 475,48	3 550 987,50
GEA Group AG	Saksa	49 414	0,03	1 220 097,94	1 862 413,66
GlaxoSmithKline PLC	Iso-Britannia	106 720	0,00	1 780 856,61	1 780 856,61
Huhtamäki Oyj	Suomi	46 532	0,04	1 169 988,19	1 709 120,36
Infineon Technologies AG	Saksa	60 254	0,00	1 485 115,69	2 277 601,20
JDE Peet's NV	Alankomaat	24 018	0,00	585 078,48	585 078,48
Kuehne + Nagel International AG	Sveitsi	5 070	0,00	620 731,81	1 586 701,94
Lamor Corporation Oyj	Suomi	363 599	1,32	1 054 437,10	1 054 437,10
Lassila & Tikanoja OYJ	Suomi	400 000	1,03	3 920 000,00	3 920 000,00
Lemonsoft Oyj	Suomi	86 823	0,47	522 674,46	522 674,46
Lifeline SPAC I Oyj	Suomi	210 000	1,68	2 058 000,00	2 058 000,00
Mandatum Oyj	Suomi	670 430	0,13	208 981,65	2 728 650,10

Osakkeet	Kotivaltio	Kpl	Omistus- osuus (%)	Kirjanpitoarvo EUR	Käypä arvo EUR
Mercedes-Benz Group AG	Saksa	9 459	0,00	588 810,50	591 660,45
Metso Oyj	Suomi	1 134 000	0,14	5 845 692,80	10 398 780,00
Moncler SpA	Italia	23 753	0,01	946 995,92	1 323 042,10
Musti Group Oy	Suomi	129 589	0,39	1 505 611,33	3 384 864,68
Nordea Bank Abp	Suomi	174 635	0,00	1 413 499,68	1 960 452,51
Optomed Oyj	Suomi	322 044	1,78	1 196 393,46	1 196 393,46
Oriola Oyj - B	Suomi	500 000	0,39	544 000,00	544 000,00
Partners Group Holding AG	Sveitsi	766	0,00	606 751,28	1 002 996,76
Reckitt Benckiser Group PLC	Iso-Britannia	33 505	0,00	2 089 604,74	2 089 604,74
Recordati SpA	Italia	41 816	0,02	1 458 772,34	2 041 875,28
Rio Tinto PLC	Iso-Britannia	20 716	0,00	908 592,61	1 392 588,14
Roche Holding AG	Sveitsi	6 486	0,00	1 439 145,24	1 712 556,16
Sampo Oyj	Suomi	670 430	0,13	2 092 641,72	26 555 732,30
Siemens Healthineers AG	Saksa	38 329	0,00	1 454 203,59	2 016 105,40
Sitowise Group Plc	Suomi	184 000	0,52	585 120,00	585 120,00
Stellantis NV	Alankomaat	43 000	0,00	723 544,19	909 450,00
Teleste OYJ	Suomi	824 641	4,34	2 226 530,70	2 226 530,70
Unilever PLC	Iso-Britannia	45 811	0,00	1 873 861,44	2 009 041,41
UPM-Kymmene OYJ	Suomi	300 000	0,06	7 080 595,83	10 218 000,00
Vaisala Oyj - A	Suomi	325 000	1,09	2 638 151,74	12 902 500,00
Valmet Corp	Suomi	42 601	0,02	979 401,09	1 112 312,11
Verkkokauppa.com Oyj	Suomi	506 325	1,12	1 313 913,38	1 313 913,38
WithSecure Corporation	Suomi	1 744 957	0,99	1 718 914,92	1 807 775,45
Yhteensä				66 202 363,60	123 144 247,68
MUUT OSAKKEET				2 302 186,17	2 598 980,59
Osakkeet yhteensä				68 504 549,77	125 743 228,27

TILINPÄÄTÖS

Liitetiedot

Rahasto-osuus	Kotivaltio	Kirjanpitoarvo EUR	Käypä arvo EUR
RAHASTO-OSUUDET			
DRAGON CAP-VIETNAM EQTY-B	Hongkong	3 000 000,00	4 202 857,44
INVESTEC GSF-ASIA PACIFIC-I	Iso-Britannia	4 325 931,42	8 414 621,61
iShares Core S&P 500 ETF	Yhdysvallat	13 007 032,77	44 770 572,41
Kaleva Kapitalisaatiosopimus 99100034579	Suomi	21 222 031,98	27 712 887,34
KJK Fund III S.C.A. SICAV-RAIF A EUR	Luxemburg	4 443 288,80	4 443 288,80
Mandatum Global Investment Fund SCSp SICAV-RAIF - UI-Mandatum AM Senior Secured Loan Fund M	Luxemburg	10 000 000,00	10 737 000,00
Mandatum SICAV-UCITS Nordic High Yield Total Return Fund I EUR cap.	Luxemburg	20 000 000,00	25 047 386,00
PYN ELITE	Suomi	4 990 000,00	7 219 077,45
SCHRODER INT E ASIA-IZ	Luxemburg	7 887 050,83	7 887 050,83
The Forest Company Limited	Iso-Britannia	789 141,48	789 141,48
Yhteensä		89 664 477,28	141 223 883,36

MUUT RAHASTO-OSUUDET

New Russian Generation - B	Iso-Britannia	173 516,85	173 516,85
----------------------------	---------------	------------	------------

RAHASTO-OSUUDET YHTEENSÄ		89 837 994,12	141 397 400,21
---------------------------------	--	----------------------	-----------------------

Pääomarahasto	Kotivaltio	Kirjanpitoarvo EUR	Käypä arvo EUR
PÄÄOMARAHASTOT			
AlbaCore Partners I Feeder ICAV	Irlanti	5 139 366,87	8 369 714,28
Amanda V East L.P.	Suomi	1 036 121,62	1 048 394,37
Avenue Energy Opportunities Fund L.P.	Yhdysvallat	4 100 067,25	6 925 220,20
Bridgepoint Credit Opportunities II Fund	Iso-Britannia	512 196,95	563 598,55
Bridgepoint Credit Opportunities III Fund	Iso-Britannia	1 815 154,20	1 821 845,23
Broad Street Loan Partners III Offshore	Iso-Britannia	4 291 677,95	5 586 761,83
Broad Street Loan Partners IV	Iso-Britannia	7 468 621,00	8 210 694,11

Pääomarahasto	Kotivaltio	Kirjanpitoarvo EUR	Käypä arvo EUR
Broad Street Real Estate Credit Partners III Offshore Fund, L.P.	Iso-Britannia	3 108 983,41	3 108 983,41
Capman Growth Equity Fund II KY	Suomi	3 714 539,64	4 044 478,79
eQ PE SF II	Suomi	2 392 592,58	2 471 157,48
EQT VIII (NO. 2) SCSP	Luxemburg	3 773 428,63	5 392 603,50
European Capital Private Debt Fund	Iso-Britannia	938 975,86	1 123 926,77
Fortress Credit Opportunities Fund V (C) L.P.	Iso-Britannia	2 557 904,85	3 945 353,26
HPS Specialty Loan Europe Fund V, SCSp	Luxemburg	14 145 599,23	15 490 252,32
HPS Specialty Loan Fund 2016, L.P.	Iso-Britannia	8 367 112,08	9 540 908,77
M&G Debt Opportunities Fund III	Irlanti	3 348 950,29	3 348 950,29
MAM Growth Equity II Ky B	Suomi	661 255,28	661 255,28
ML Vuokratontit I Ky	Suomi	2 627 425,84	4 600 068,80
Technology Impact Growth Fund (Cayman), LP	Iso-Britannia	3 462 360,27	3 462 360,27
Vencap Syndication Trust 121202 Class Fund	Iso-Britannia	738 793,55	9 649 486,88
Verdane Capital Edda AB II	Ruotsi	3 894 988,46	4 765 972,59
West Street Loan Partners V, SLP (levered)	Luxemburg	668 398,35	668 398,35
West Street Real Estate Credit Partners IV OFFSHORE, SLP	Luxemburg	542 376,24	542 376,24
Yhteensä		79 306 890,40	105 342 761,57

MUUT PÄÄOMARAHASTOT

Amanda III Eastern Private Equity L.P.	Suomi	73 575,70	73 575,70
Broad Street Loan Partners 2013 Europe L.P.	Iso-Britannia	164 504,46	171 999,42
Broad Street Real Estate Credit Partners II Treaty Fund, L.P.	Iso-Britannia	334 014,62	334 014,62
M&G Debt Opportunities Fund II	Irlanti	342 960,58	342 960,58

Yhteensä		915 055,36	922 550,32
-----------------	--	-------------------	-------------------

PÄÄOMARAHASTOT YHTEENSÄ		80 221 945,76	106 265 311,89
--------------------------------	--	----------------------	-----------------------

SIJOITUKSET MUISSA OSAKKEISSA JA OSUUKSISSA YHTEENSÄ		238 564 489,65	373 405 940,37
---	--	-----------------------	-----------------------

TILINPÄÄTÖS

Liitetiedot

8 YHTIÖN OMISTAMAT TOISTEN YHTIÖIDEN OSAKKEET JA OSUUDET
MUISSA SIOJITUKSISSA, SIOJITUSSIDONNAINEN KANTA

Osakkeet	Koti- valtio	Kpl	Omistus- osuus (%)	Kirjanpitoarvo EUR	Käypä arvo EUR
OSAKKEET					
Danone SA	Ranska	12 086	0,00	709 206,48	709 206,48
GEA Group AG	Saksa	18 433	0,01	694 739,77	694 739,77
GlaxoSmithKline PLC	Iso-Britannia	43 697	0,00	729 180,02	729 180,02
Infineon Technologies AG	Saksa	21 510	0,00	813 078,00	813 078,00
Kuehne + Nagel International AG	Sveitsi	1 940	0,00	607 140,39	607 140,39
Moncler SpA	Italia	11 289	0,00	628 797,30	628 797,30
Nordea Bank Abp	Suomi	75 976	0,00	852 906,58	852 906,58
Reckitt Benckiser Group PLC	Iso-Britannia	14 046	0,00	876 006,21	876 006,21
Recordati SpA	Italia	17 537	0,01	856 331,71	856 331,71
Rio Tinto PLC	Iso-Britannia	7 997	0,00	537 580,97	537 580,97
Roche Holding AG	Sveitsi	2 764	0,00	729 803,46	729 803,46
Siemens Healthineers AG	Saksa	15 848	0,00	833 604,80	833 604,80
Unilever PLC	Iso-Britannia	19 479	0,00	854 251,55	854 251,55
Yhteensä				9 722 627,24	9 722 627,24
MUUT OSAKKEET				2 861 758,78	2 861 758,81
Osakkeet yhteensä				12 584 386,02	12 584 386,05

Rahasto-osuus	Koti- valtio	Kirjanpitoarvo EUR	Käypä arvo EUR
RAHASTO-OSUUDET			
iShares Core S&P 500 ETF	Yhdysvallat	13 349 866,56	13 349 866,56
Mandatum Global Investment Fund SCSp SI-CAV-RAIF - UI-Mandatum AM Senior Secured Loan Fund M	Luxemburg	16 105 500,00	16 105 500,00
Mandatum SICAV-UCITS Fixed Income Total Return Fund I EUR cap.	Luxemburg	17 720 781,29	17 720 781,29
Mandatum SICAV-UCITS Nordic Active Ownership Equity Fund I EUR Cap	Luxemburg	17 202 288,96	17 202 288,96
Mandatum SICAV-UCITS Nordic High Yield Total Return Fund I EUR cap.	Luxemburg	5 929 910,68	5 929 910,68
SCHRODER INT E ASIA-IZ	Luxemburg	4 981 395,47	4 981 395,47
Yhteensä		75 289 742,96	75 289 742,96
Rahasto-osuudet yhteensä		75 289 742,95	75 289 742,96
SIOJITUKSET MUISSA OSAKKEISSA JA OSUUKSISSA YHTEENSÄ		87 874 128,97	87 874 129,01

9 SIOJITUSSIDONNAISTEN VAKUUTUSTEN KATTEENA
OLEVAT SIOJITUKSET

1000 euroa	2023		2022	
	Alkuperäinen hankintameno	Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)	Alkuperäinen hankintameno	Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)
Osakkeet ja osuudet	84 691	87 879	82 704	74 111
Rahoitusmarkkinavälineet	55 574	56 873	41 351	39 485
Johdannaissopimukset	0	-54	0	1 277
Rahat ja pankkisaamiset	28 302	28 302	18 221	18 221
Kertyneet korot	0	709	0	246
Yhteensä	168 567	173 709	142 276	133 340
Etukäteen hankitut sijoitukset		2 006		-849
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvalkaa vastaavat sijoitukset		175 715		132 490

TILINPÄÄTÖS

Liitetiedot

1 000 euroa	1.1-31.12.2023
10 OMAN PÄÄOMAN MUUTOSLASKELMA	
Takuupääoma 1.1.-31.12.2023	8 409
Pohjarahasto 1.1.-31.12.2023	168
Varmuusrahasto 1.1.	81 988
Takuupääoman korkoon	-840
Siirto edellisten kausien voitto / tappio	146 865
Varmuusrahasto 31.12.	228 013
Hallituksen käyttövarat 1.1.	
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot 1.1.	142
Hallituksen käyttövarat 31.12.	142
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	146 865
Takuupääoman korkoon	-840
Varmuusrahastoon	-146 025
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	0
Tilikauden tulos	-76 453
YHTEENSÄ	160 279
LASKELMA VOITONJAKOKELPOISISTA VAROISTA	
Tilikauden tulos	-76 453
Varmuusrahasto	228 013
Hallituksen käyttövarat	142
VOITONJAKOKELPOISET VARAT YHTEENSÄ	151 702

	2023	2022
11 TAKUUPÄÄOMAN JAOTTELU		
Osuuksien määrä (kappaletta, kolme ääntä / 5 000 osuutta)	50 000	50 000
Nimellisarvo / osuus (euroa)	168	168
Yhtiön hallituksella ei ole valtuutusta takuupääoman korotukseen, optio-oikeuksien antamiseen eikä vaihtovelkakirjalainan ottamiseen.		

1 000 euroa	2023	2022		
12 VASTUUT				
LEASING- JA VUOKRAVASTUUT				
Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	24	24		
Myöhemmin maksettavat	0	0		
YHTEENSÄ	24	24		
JOHDANNAISKAUPAN VAKUUDEKSI ANNETUT PANTIT, KIRJA-ARVO				
Käteinen ¹	2 980	0		
¹ Rahoitusvakuuslain mukaisessa siirrossa vakuudeksi annetut käteiset varat 3,0 (0,0) sisältyvät tase-erään muut saamiset. Rahoitusvakuuslain mukaisessa siirrossa vakuudeksi saadut käteiset varat 6,3 (5,3) sisältyvät tase-erään muut velat.				
SJOITUSSITOUMUKSET				
Pääomarahastot	54 476	62 479		
ARVONLISÄVEROTUKSEN RYHMÄREKISTERÖINTIIN LIITTYVÄ YHTEISVASTUUMÄÄRÄ				
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva kuuluu Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön arvonalisäverovelvollisuusryhmään. Ryhmän jäsenet ovat yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän tilittämättä olevista arvonalisäveroista.				
Konserniyhtiöt	35	61		
Yhteistoimintayritykset	1 186	5 629		
ALV-ryhmä yhteensä	1 221	5 690		
JOHDANNAISSOPIMUKSET				
	2023	2022		
Ei-suojaavat	Käypä arvo*	Kohde-etuus	Käypä arvo*	Kohde-etuus
Korkojohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset, ei suojaavat	3 341	40 000	0	0
Valuuttajohdannaiset				
Termiinisopimukset, avoimet	2 674	162 866	5 635	178 683
Termiinisopimukset, suljetut		0		7 269
	6 015	202 866	5 635	185 952

* Optiosopimusten käyvät arvot sisältävät sekä saatua että maksettua preemiota.

Ei -suojaavien johdannaisopimusten negatiiviset arvostuserot on kirjattu kuluksi (käypä arvo = 0). Suojaavien johdannaisopimusten positiiviset arvostuserot on kirjattu tuotoksi siltä osin kuin suojatusta sopimuksesta on kirjattu kuluja (käypä arvo = 0). Yhtiöllä ei ole muita vakuutusyhtiölain 10 luvun 8 pykälän 3 momentin mukaisia vastuusitoumuksia.

Liitetiedot

1 000 euroa	2023	2022	2021	2020	2019
13 TUNNUSLUVUT					
MUUT TUNNUSLUVUT					
Vakuutusmaksutulo	65 741	61 535	59 534	58 851	56 001
Liikekustannussuhde prosentteina kuorimitustulosta	73,0 %	73,1 %	70,9 %	72,0 %	73,9 %
Liikekustannussuhde prosentteina taseen loppusummasta	1,1 %	1,0 %	0,9 %	1,0 %	0,9 %
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle	6,7 %	-5,4 %	9,0 %	4,5 %	10,1 %
Kokonaispääoman tuotto prosentteina (käyvin arvoin)	8,0 %	-3,2 %	16,6 %	7,3 %	9,2 %
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	11	9	9	10	9
Henkivakuutusyhtiön tulosanalyysi					
Vakuutusmaksutulo	65 589	61 418	59 371	58 638	55 818
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset, niiden oikaisut ja arvon muutokset	68 476	57 027	151 350	81 461	76 447
Maksetut korvaukset	-102 486	-177 794	-66 629	-102 956	-116 145
Vastuuvelan muutos ennen lisäetuja (asiakasetuja) ja tasoitusmäärän muutosta	51 763	150 696	130 865	84 336	34 064
Liikekulut	-13 208	-11 937	-10 141	-10 212	-9 630
Vakuustekninen tulos ennen lisäetuja (asiakasetuja) ja tasoitusmäärän muutosta	70 134	79 411	264 816	111 267	40 554
Liikevoitto tai -tappio	70 134	79 411	264 816	111 267	40 554
Lisäedut (asiakasedut)	-146 506	67 625	-442 170	-83 431	-13 676
Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-76 372	147 035	-177 354	27 836	26 879
Tilinpäätössiirrot	194	202	200	98	97
Tuloverot ja muut välittömät verot	-275	-372	-106	-394	-377
Tilikauden tulos	-76 454	146 865	-177 260	27 540	26 598
KOKONAISTULOS					
Liikevoitto / -tappio eli voitto tai tappio ennen tasoitusmäärän muutosta, lisäetuja (asiakasetuja), satunnaisia eriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja	70 134	79 411	264 816	111 267	40 554
+/- taseen ulkopuolisten arvostuserojen, käyvän arvon rahaston ja arvonkorotusrahaston muutos	30 887	-152 493	-6 510	-15 683	73 823
Kokonaistulos	101 021	-73 083	258 306	95 585	114 377

TILINPÄÄTÖS

Liitetiedot

SIJOITUSJAKAUMA KÄYVIN ARVOIN

1 000 euroa	Perusjakaus				Riskijakaus			
	2023		2022		2023		2022	
Korkosijoitukset yhteensä	1 007 156	73,0 %	956 136	70,3 %	1 007 156	73,0 %	956 136	70,3 %
Joukkovelkakirjalainat	862 284	62,5 %	761 412	56,0 %	914 984	66,3 %	761 412	56,0 %
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	144 872	10,5 %	194 723	14,3 %	92 172	6,7 %	194 723	14,3 %
Osakesijoitukset yhteensä	246 890	17,9 %	271 212	19,9 %	246 890	17,9 %	271 212	19,9 %
Noteeratut osakkeet	196 163	14,2 %	220 617	16,2 %	196 163	14,2 %	220 617	16,2 %
Pääomasijoitukset	42 254	3,1 %	40 006	2,9 %	42 254	3,1 %	40 006	2,9 %
Noteeraamattomat osakkeet	8 472	0,6 %	10 589	0,8 %	8 472	0,6 %	10 589	0,8 %
Kiinteistösijoitukset yhteensä	80 464	5,8 %	85 460	6,3 %	80 464	5,8 %	85 460	6,3 %
Suorat kiinteistösijoitukset	69 300	5,0 %	75 600	5,6 %	69 300	5,0 %	75 600	5,6 %
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	11 164	0,8 %	9 860	0,7 %	11 164	0,8 %	9 860	0,7 %
Muut sijoitukset	44 845	3,3 %	47 739	3,5 %	44 845	3,3 %	47 739	3,5 %
Muut sijoitukset	44 845	3,3 %	47 739	3,5 %	44 845	3,3 %	47 739	3,5 %
Sijoitukset yhteensä	1 379 354	100,0 %	1 360 546	100,0 %	1 379 354	100,0 %	1 360 546	100,0 %
Johdannaisten vaikutus								
Sijoitukset käyvin arvo in yhteensä					1 379 354	100,0 %	1 360 546	100,0 %
Jvk-salkun modifioitu duraatio		3,0						

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO SITOUTUNEELLE PÄÄOMALLE

1 000 euroa	Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in	Sitoutunut pääoma	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle					
				2023	2022	2021	2020	2019
Tuotto € / % sitoutuneelle pääomalle								
Korkosijoitukset yhteensä	75 035	975 841	8,0 %	-4,4 %	2,4 %	2,2 %	5,8 %	
Joukkovelkakirjalainat	70 304	821 782	8,8 %	-5,8 %	3,4 %	2,1 %	7,1 %	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	4 731	154 058	3,3 %	-0,2 %	-0,4 %	-1,2 %	0,2 %	
Osakesijoitukset yhteensä	20 215	253 938	8,1 %	-14,4 %	23,4 %	13,5 %	21,6 %	
Noteeratut osakkeet	21 005	203 707	10,5 %	-21,1 %	19,1 %	16,7 %	23,6 %	
Pääomasijoitukset	788	40 968	1,8 %	2,9 %	57,2 %	6,1 %	12,8 %	
Noteeraamattomat osakkeet	-1 579	9 263	-15,6 %	22,1 %	34,2 %	-7,8 %	7,7 %	
Kiinteistösijoitukset yhteensä	-3 680	86 410	-4,4 %	13,7 %	24,9 %	0,8 %	1,0 %	
Suorat kiinteistösijoitukset	-3 879	76 028	-5,1 %	3,6 %	28,3 %	1,3 %	-2,1 %	
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	200	10 382	-0,6 %	45,3 %	14,5 %	-1,2 %	9,3 %	
Muut sijoitukset	278	46 562	0,7 %	9,3 %	27,6 %	-14,4 %	0,4 %	
Muut sijoitukset	278	46 562	0,7 %	9,3 %	27,6 %	-14,4 %	0,4 %	
Sijoitukset yhteensä	91 849	1 362 751	6,7 %	-5,4 %	9,0 %	4,5 %	10,1 %	
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut								
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in	91 849		6,7 %	-5,4 %	9,0 %	4,5 %	10,1 %	

Tunnuslukujen laskentakaavat

VAKUUTUSMAKSUTULO

Ennen jälleenvakuuttajien osuutta

LIIEKUSTANNUSSUHDE PROSENTTEINA KUORMITUSTULOSTA

(liikekulut + korvausten selvittelykulut) / kuormitustulo

LIIEKUSTANNUSSUHDE PROSENTTEINA TASEEN LOPPUSUMMASTA

(liikekulut + korvausten selvittelykulut) / aloittavan taseen loppusumma

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO SITOUTUNEELLE PÄÄOMALLE

Sijoitusten tuotto käyvin arvoihin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan laskettu ns. mukautettua Dietzin kaavaa käyttäen niin, että sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun käypään arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuina sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä tai tapahtumakuukauden puolivälistä kauden loppuun.

KOKONAISPÄÄOMAN TUOTTO PROSENTTEINA (KÄYVIN ARVOIN)

(Liikevoitto + vieraan pääoman korot ja kulut + vastuuvelan perustekorko + arvonkorotusrahastoon kirjattu arvonkorotus/peruutus + sijoitusten arvostuserojen muutos) / (taseen loppusumma + sijoitusten arvostuserot)
(nimittäjässä vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Tilintarkastuskertomus

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan (y-tunnus 0200628-9) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2023. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koske-

vien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Yhtiölle suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityk-

semme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 10.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilintarkastuskertomus

Merkittävimmät arvioidut olennaisen virheellisyysriskit

Olemme alla kuvanneet arviomme merkittävimmistä olennaisen virheellisyysriskeistä, mukaan lukien väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyysriskeistä, sekä esittäneet yhteenvedon siitä, miten olemme toimineet näiden riskien johdosta.

Olemme täyttäneet kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa* kuvatut velvollisuutemme tilinpäätöksen tilintarkastuksessa mukaan lukien näihin seikkoihin liittyvät velvoitteemme. Tämän mukaisesti suoritimme suunnittelemamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat arviomme mukaisesti riskeihin, jotka voivat johtaa tilinpäätöksen olennaiseen

virheellisyteen. Suorittamamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat myös alla mainittuihin riskeihin, ovat olleet perustana oheista tilinpäätöstä koskevalle lausunnollemme.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessaamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyysriski.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien

tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyysriskit, suunnitteleamme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

Merkittävä arvioidun olennaisen virheellisyysriski	Miten riskiä käsiteltiin tilintarkastuksessa
<p>Vakuutustekninen vastuuvulka Viittaamme Tilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin</p> <p>Tilinpäätöshetkellä 31.12.2023 laskuperustekorkoisen vakuutusteknisen vastuuvulan määrä oli 1.057 miljoonaa euroa (31.12.2022: 1.004 miljoonaa euroa), joka kattaa 75 % yhtiön veloista.</p> <p>Henkivakuutustoiminnan vakuutus sopimusvelat perustuvat arvioon tulevista korvausmaksuista. Arvio perustuu oletuksiin, joihin sisältyy epävarmuutta. Oletusten muutoksilla voi olla olennaisia vaikutuksia velkojen arvostukseen. Keskeisiin oletuksiin sisältyvät käytetty korkokanta ja vakuutettujen elinajan odote.</p>	<p>Tilintarkastustoimenpiteinä arvioimme esimerkiksi yhtiön vakuutus sopimusvelkojen laskentaprosessin hallintoa sekä vakuutus sopimusvelkojen laskentaan liittyvien avainkontrollien asianmukaisuutta.</p> <p>Arvioimme käytettyjen laskentamenetelmien ja oletusten asianmukaisuutta sekä laskimme itsenäisesti uudelleen valittuja sopimuskohtaisia vastuuvulkoja.</p> <p>Käytimme aktuaarejamme arvioimaan käytettyjen oletusten asianmukaisuutta.</p>

Tilintarkastuskertomus

- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kanalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhtiö pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvas-

taako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 24.4.2002 alkaen yhtäjaksoisesti 22 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintar-

kastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Hallituksen toimeksiannon perusteella annettavat lausumat

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on vakuutusyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä yhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 6.3.2024

Ernst & Young Oy tilintarkastusyhteisö

Kristina Sandin
KHT

Riskienhallinnan liitetiedot

1. Kalevan riskienhallintaperiaatteet 31.12.2023

1.1 Riskienhallinnan yleiset periaatteet

Vakuutustoiminnan luonteena on siirtää riskejä vakuutusentottajalta vakuutusyhtiölle. Näin ollen riskin ottaminen on olennainen ja luonnollinen osa Kalevan toimintaympäristöä ja liiketoimintaa. Riskienhallinnan avulla toimintaan kohdistuvat erilaiset riskit pyritään tunnistamaan mahdollisimman hyvin. Riskienhallintaprosessin avulla varmistutaan myös siitä, että erilaisia riskejä voidaan arvioida, rajoittaa ja valvoa. Tavoitteena on rajata riskit Kalevan hallituksen hyväksymälle tasolle kaikkien toimintojen osalta.

Riskeille on asetettu kvantitatiiviset rajat. Riskienhallinnan valvontarajoja ja menettelytapojen noudattamista seurataan jatkuvasti. Rajojen ylitykset ja poikkeamat riskienhallinnan menettelytavoista arvioidaan ja raportoidaan viipymättä.

Kaleva on Mandatum-konsernin ja Sampo-konsernin yhteistoimintayhtiö, joka tekee läheistä yhteistyötä Mandatumin tytäryhtiöiden Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön (Mandatum Life), Mandatum Life Palvelut Oy:n, Mandatum Asset Management Oy:n (MAM) sekä Sammon tytäryhtiön If Vahinkovakuutus Oy:n Suomen sivuliikkeen (If) kanssa.

1.2 Riskienhallinnan vastuu ja valvonta

Kalevan hallituksella on vastuu riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan riittävydestä. Hallitus vahvistaa vuosittain riskienhallintapolitiikan, jälleenvakuutus-

suunnitelman, sijoituspolitiikan ja muut yleisohjeet, joiden mukaan riskienhallinta ja sisäinen valvonta organisoidaan yhtiön eri toiminnoissa. Hallitus vahvistaa vuosittain myös sisäisen tarkastuksen suunnitelman, jolla erityisesti operatiivisiin riskeihin painottuva tarkastustoiminta kohdistetaan valituihin tuotealueisiin ja prosesseihin.

Kalevan toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu riskienhallinnan toteuttamisesta hallituksen ohjeiden mukaisesti. Riskienhallinnasta vastaavan johtajan vastuulla on, että riskienhallinta ja sen seuranta on järjestetty asianmukaisesti ja laajuus on riittävä yhtiön toimintaan nähden.

Kalevan vastuullinen vakuutusmatemaatikko vastaa aktuaaritoiminnosta ja siitä, että hinnoittelussa ja vakuutusteknisen vastuuvelan laskennassa sovellettavat vakuutusmatemaattiset menetelmät ovat asianmukaiset. Aktuaaritoiminto osallistuu riskienhallintajärjestelmän tehokkaaseen täytäntöönpanoon, muun muassa riskienhallintamenetelmien luomiseen sekä oman riski- ja vakavaraisuusarvion toteuttamiseen.

Compliance-toiminnon vastuulla on auttaa johtoa varmistamaan, että Kaleva ja sen työntekijät noudattavat sovellettavia sääntöjä ja määräyksiä sekä eettisiä normeja ja että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia menettelytapoja.

Liiketoiminta-alueet ovat vastuussa omien operatiivisten riskiensä tunnistamisesta, arvioinnista, seurannasta ja hallinnasta. Riskienhallintaan liittyvissä asioissa jokaisella työntekijällä on vastuu tiedottaa riskienhallintatoimintoa, sisäistä tarkas-

tusta, compliance-toimintoa ja aktuaaritoimintoa niiden tehtävien hoidon kannalta merkityksellisistä seikoista.

Riskienhallinnan kokonaisuutta seurataan oman taseen varojen sijoituskomiteassa, sijoitussidonnaisen kannan sijoituskomiteassa ja riskienhallintakomiteassa. Oman taseen sijoituskomitean keskeisenä tehtävänä on seurata ja kontrolloida yhtiön laskuperustekorkoiseen vakuutuskantaan liittyviä markkinariskejä sekä valvoa, että sijoitustoimintaa hoidetaan hallituksen hyväksymässä sijoituspolitiikassa määriteltyjen limiittien puitteissa. Sijoitussidonnaisen kannan sijoituskomitean keskeisenä tehtävänä on seurata ja kontrolloida yhtiön sijoitussidonnaisen vakuutuskannan sijoitustoimintaa liittyviä riskejä ja valvoa, että sijoitustoimintaa hoidetaan hallituksen hyväksymässä

tasehallintapolitiikassa määriteltyjen sääntöjen puitteissa. Riskienhallintakomiteassa seurataan ja kontrolloidaan yhtiön muita riskejä. Riskienhallintakomitean keskeisenä tehtävänä on varmistaa, että hallitus saa asianmukaisen tiedon yhtiön riskeistä ja riskiasemasta.

1.3. Kalevan liiketoiminnan keskeiset riskit

Kaleva toimii liiketoiminta-alueilla, joissa arvonnun erityispiirteinä hyvän asiakaspalvelun ohella ovat riskien hinnoittelu ja riskiportfolioiden aktiivinen hallinta. Kalevassa riskit jaetaan kolmeen pääryhmään: liiketoimintaan liittyvät riskit, ansaintariskit (esim. markkina- ja vakuutusriskit) ja seuraamusriskit (esim. likviditeettiriski ja operatiiviset riskit). Alla olevassa kuvassa on esitetty Kalevan soveltama riskiluokittelu.

Liiketoimintaan liittyvät riskit	Ansaintariskit	Seuraamusriskit
Liiketoimintariskit	Markkinariskit <ul style="list-style-type: none"> • Korkoriski • Osakeriski • Spread-riski • Valuuttariski • Kiinteistöriski 	Vastapuoliriski Likviditeettiriski
Maineriski	Vakuutusriskit <ul style="list-style-type: none"> • Kuolevuusriski • Työkyvyttömyys- ja sairastavuusriski • Kustannusriski • Takaisinostoriski 	Operatiiviset riskit <ul style="list-style-type: none"> • Prosesseihin, henkilöstöön ja järjestelmiin liittyvät riskit • Tietoturva- ja kyberriskit • Juridiset riskit • Compliance-riskit
Keskittymä, tasehallinta- (ALM) ja kestävyysriskit		

Riskienhallinnan liitetiedot

Kalevan liiketoiminta perustuu vakuutustapahtumien ja vakuutustoiminnan vastuisiin sisältyvien riskien kantamiseen ja hallintaan. Merkittävä osa laskuperustekorkosidonnaisen henkivakuutuksen riskeistä ja tuloksesta tulee sijoitustoiminnasta. Kalevan säästövakuutusten lisäetujärjestelmä (ns. terminaalibonus) puskuroi näitä riskejä. Terminaalibonus on kerrottu enemmän tilinpäätöksen kohdassa "Kalevan hallituksen hyväksymät säästövakuutusten lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet 1.1.2022 alkaen". Muut tulokomponentit ovat vakuutustoiminnan riskiliikkeen ja kustannusliikkeen tulokset. Riskiliikkeen tulos muodostuu vakuutuksenottajilta veloitetusta riskimaksusta vähennettynä toteutuneilla korvauskuluilla. Kustannusliikkeen tulos muodostuu vakuutuksenottajilta veloitetusta liikekulukuormituksesta vähennettynä toteutuneilla liikekuluilla.

Kalevan keskeisiä riskejä ovat sijoitustoiminnan markkinariskit, likviditeettiriski, vakuutusriskit, operatiiviset riskit sekä liiketoimintaan liittyvät riskit, joita selvitetään tässä liitteessä.

2. Pääoman ja vakavaraisuuden hallinta

Vakavaraisuuden hallinnalla varmistetaan käytävissä olevan pääoman riittävyys suhteessa liiketoiminnasta ja toimintaympäristöstä aiheutuviin riskeihin ja pääoman hallinnalla varmistetaan omaan varallisuuteen luettavien varojen laatu suhteessa pääomavaateisiin. Pääomatarvetta arvioidaan vertaamalla käytävissä olevaa omaa varallisuutta siihen riskipääomavaatimukseen, joka tarvitaan nykyisestä liiketoiminnasta ja ulkoisesta toimintaympäristöstä aiheutuvien riskien kattamiseen.

2.1 Ulkoinen vakavaraisuusvaatimus

Sääntelyyn perustuvat vaatimukset vakuutusyhtiön vakavaraisuudelle määrittelevät reunaehdot myös Kalevan sijoitustoiminnalle. Taseeseen liittyvien markkinariskien hallinta on keskeinen osa yhtiön vakavaraisuuden hallintaa.

Solvenssi II -vakavaraisuuskehikko huomioi myös taseen markkinariskit. Solvenssi II:n oman varallisuuden määrä perustuu varojen markkinaehtoiseen arvostamiseen ja vastuuvelan arvostamiseen Solvenssi II:n määrittämällä korkokäyrällä, joten Solvenssi II:n oma varallisuus poikkeaa kirjanpidon mukaisesta omasta pääomasta. Solvenssi II:n vastuuvetäjä on yhtä kuin vastuuvetäjä ns. paras arvio lisätynä riskimarginaalilla. Paras arvio perustuu vakuutuskannan realistisiin odotettuihin kassavirtoihin, jotka diskontataan tarkasteluhetken riskittömästä korkokäyrästä johdetulla Solvenssi II:ssä käytössä olevalla korkokäyrällä. Paras arvio sisältää myös tulevaisuudessa odotusarvoisesti maksettavat lisäedut eli esimerkiksi terminaalibonusjärjestelmän mukaiset lisäedut. Sijoitussidonnaisten vakuutusten osalta paras arvio on tarkasteluhetken vakuutussäästöt vähennettynä näiden vakuutusten odotetun riski- ja kustannusliikkeen ylijäämän nykyarvolla. Riskimarginaalin perustana Solvenssi II -sääntelyssä on kuuden prosentin pääoman kustannus (cost of capital). Riskimarginaali on tulevien vuosien pääoman kustannusten nykyarvo henkivakuutusriskien ja operatiivisen riskin osalta.

Kaleva soveltaa Solvenssi II -vakavaraisuusvaateiden laskennassa ns. standardikaavaa, jossa omien varojen määrää testataan säännöksissä etukäteen määritellyillä markkina- ja vakuutusriskeillä.

Tavoitteena on rajata riskit Kalevan hallituksen hyväksymälle tasolle.

Solvenssi II:n vakavaraisuuspääomavaatimus on pyritty asettamaan sellaiselle tasolle, että oman varallisuuden ollessa vakavaraisuuspääomavaatimuksen suuruinen, riittäisivät omat varat turvaamaan vakuutetut edut 99,5 %:n todennäköisyydellä yhden vuoden ajanjaksolla.

Yhtiön Solvenssi II -vakavaraisuusasema raportoidaan hallitukselle säännöllisesti. Toimintakertomuksessa on kerrottu tarkemmin Solvenssi II -vakavaraisuusasemasta. Lisäksi yhtiö julkaisee vuosittain Vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevan kertomuksen, jossa yhtiön vakavaraisuusasemaa on kuvattu yksityiskohtaisemmin.

2.2 Sisäinen vakavaraisuusaseman seuranta

Solvenssi II luo raamit myös yhtiön sisäiselle vakavaraisuusaseman seurannalle, yhtiön riskinkantokykykymallille. Tämä malli pohjautuu ns. taloudellisen pääoman malliin, jossa yhtiön vastuuvetäjä arvioidaan mahdollisimman markkinaehtoisesti soveltaen markkinakorkokäyrää. Solvenssi II -säännöksistä poiketen markkinaehtoisessa vastuuvetäjä huomioidaan vain taatut etuudet, jotta saataisiin parempi kokonaiskuva siitä, mitkä ovat yhtiön velvoitteet. Riskinkantokykykymallissa

asetetaan yhtiön vakavaraisuusasemalle ennakoidut seurantarajat, joiden tavoitteena on mahdollistaa yhtiön kyky reagoida riittävän ajoissa vakavaraisuusaseman heikkenemiseen. Seurantarajojen alittuessa hallitusta informoidaan asiasta ja mallissa on etukäteen määritelty ohjaavia periaatteita vakavaraisuusaseman parantamiseksi. Riskinkantokykykymallissa on kuvattu tarkemmin yhtiön riskienhallintapolitiikassa. Yhtiön hallitukselle raportoidaan sisäinen vakavaraisuusasema säännöllisesti, vähintään kussakin hallituksen kokouksessa.

3. Markkinariskit

Markkinariskillä tarkoitetaan taloudellisen aseman menetystä tai heikentymistä, jotka aiheutuvat suoraan tai epäsuorasti varojen ja velkojen markkina-arvojen muutoksesta.

Kalevan sijoitustoiminnan pitkän aikavälin tavoitteena on saavuttaa hyväksyttävällä riskitasolla riittävä tulos, jotta laskuperustekorkoisissa sopimuksissa sovittu vähimmäistuotto eli laskuperustekorko voidaan kattaa.

Riskienhallinnan liitetiedot

Markkinariskejä hallitaan hajauttamalla sijoitus-kanta instrumenteittain, sektoreittain ja eri markkinoille. Vastuuvelan ja korkosijoitusten väliselle duraatoriskille ei ole asetettu rajoitteita. Korkosijoitukset tehdään ensisijaisesti korkonäkemyksen mukaisesti. Sijoitusten ja vastuuvelan valuuttajakautumia seurataan ja hallitaan jatkuvasti.

Kalevan hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman, jossa määritellään sijoituskannan tavoitejakautuma, instrumentikohtaiset vaihteluvälit, sijoitustoiminnan organisointi sekä päätös- ja toimivaltuudet. Sijoitussuunnitelma sisältää myös ohjeistuksen johdannaisten käytöstä. Hallituksen nimeämät sijoituskomiteat valvovat sijoitussuunnitelmassa määriteltyjen periaatteiden noudattamista ja raportoivat tarvittaessa havainnoistaan yhtiön hallitukselle. Tasehallinnan kannalta keskeinen riskinkantokykymalli ja siinä noudatettavat seurantarajat ovat määritelty hallituksen hyväksymässä riskienhallintapolitiikassa.

Kaleva on ulkoistanut sijoitustoiminnan hoidon Mandatum Asset Management Oy:lle, joka tekee päivittäiset sijoituspäätökset, jotka perustuvat sijoituspolitiikassa määritellyille periaatteille ja toimivaltuuksille. Kaikki merkittävimmät sijoituspäätökset – isot allokaatiomuutokset ja sijoitus-

yksikön toimivaltuudet yllätyihin sijoituksiin liittyvät päätökset – tehdään kuitenkin toimitusjohtajan ja hallituksen toimesta.

Kalevan markkinariskit muodostuvat pääasiassa osakesijoituksista sekä korkosijoitusten ja perustekorkoisen vastuuvelan korkoriskistä. Henkivakuutustoiminnan merkittävin korkoriski on se, ettei korkosijoituksilla saavuteta vastaavalle vakuutustekniselle vastuuvelalle taattua vähimmäistuottoa pitkällä aikavälillä. Yksi merkittävä markkinariski on myös spread-riski eli korkomarginaaliriski. Tätä on esitetty tarkemmin jäljempänä kohdassa luottoriskit.

Markkinariskiä on pyritty pienentämään myös vastuuvelkaan sisältyvillä huomattavilla puskurierillä. Noin 679 miljoonan euron lisäetujen vastuuta voidaan käyttää lisäetujen maksamisen ohella myös laskuperusteista aiheutuvien tappioiden kattamiseen. Vakavaraisuuspääoma huomioon ottaen Kalevalla on muun muassa markkinariskin hallitsemiseen yhteensä noin 950 miljoonan euron puskuri, joka on reilusti yli puolet sijoitusten markkina-arvosta.

Maaliskuusta 2022 alkaen Optimi-säästövakuutuksiin on ollut mahdollisuus valita sijoitus-

sidonnainen vaihtoehto vakuutusäästöjen tuotonmuodostumiselle. Sijoitussidonnaisen vaihtoehdon osalta muutos vaikuttaa yhtiön markkinariskejä alentavasti, kun vakuutuksenottajat ottavat itse suoraan kantaakseen sijoituskohteisiin liittyvän arvonmuutosriskin. Toisaalta asiakkaat voivat itse myös suoraan päättää oman riskiprofiilinsa mukaisen sijoitusallokaation. Sijoitussidonnaisessa vaihtoehdossa vakuutuksenottaja luopuu yhtiön maksamasta kiinteästä laskuperustekorosta, mutta saa siitä korvauksen tulevan ajan korkotäydennyksen muodossa.

3.1 Sijoituskannan allokaatio

Kalevan sijoitusomaisuuden käypä arvo vuoden 2023 lopussa oli 1 206 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan tuotto vuonna 2023 oli 6,7 prosenttia käyvin arvoin laskettuna. Tuotto keskimääräiselle sitoutuneelle pääomalle oli myös 6,7 prosenttia. Kalevan korkosalkun duraatio oli 2,1 vuotta ilman ekonomisia korkosuojia ja 2,5 vuotta näiden kanssa. Ekonomiset korkosuojat ovat kirjanpidollisesti ei-suojaavia johdannaissopimuksia.

Seuraavan sivun kuvissa on esitetty Kalevan sijoitussalkun jakaumaa eri näkökulmista.

3.2 Valuuttakurssiriskit

Kalevan ensivakuutuksista syntyvä laskuperustekorkoinen vastuuvelka muodostuu kokonaan euro-määräisistä sitoumuksista. Tästä johtuen yhtiölle syntyy valuuttariskiä sijoitettaessa euroalueen ulkopuolelle. Kalevan valuuttastrategia perustuu aktiiviseen valuuttaposition hallintaan, jolla tavoitellaan sijoitussuunnitelman limiittien puitteissa tuoton saavuttamista suhteessa tilanteeseen, jossa valuuttakurssiriski on täysin suojattu. Alla olevassa taulukossa on esitetty Kalevan vastuuvelan ja sijoitusten avoin valuuttapositio (miljoonaa euroa) per 31.12.2023.

3.3 Luottoriskit

Luottoriskit liittyvät mahdollisiin tappioihin tai taloudellisen aseman heikentymiseen, jotka johtuvat arvopapereiden liikkeellelaskijoiden, johdannaissopimusten vastapuolten tai muiden velallisten luottokelpoisuudessa tapahtuvista muutoksista. Luottoriskiä aiheutuu sekä sijoituksista että vakuutus- ja jälleenvakuutus sopimuksista.

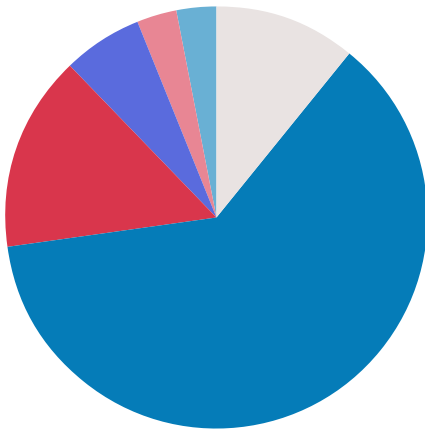
Luottoriskit voivat realisoitua markkina-arvon alentumisena luottomarginaalien muuttuessa epäedullisesti (spread-riski) tai luottotappioina, mikäli velkainstrumentin liikkeeseenlaskija tai johdannaissopimusten tai jälleenvakuutus sopimusten

Valuuttariski nettoasema, miljoona euroa	USD	SEK	NOK	GBP	CHF	DKK	JPY	Muut
Vakuutustekninen vastuuvelka	0	0	0	0	0	0	0	0
Sijoitukset	122	1	7	22	4	1	0	27
Johdannaiset	-117	-1	-7	-21	-4	-1	0	-10
Nettopositio, yhteensä	5	0	0	1	0	0	0	17

Riskienhallinnan liitetiedot

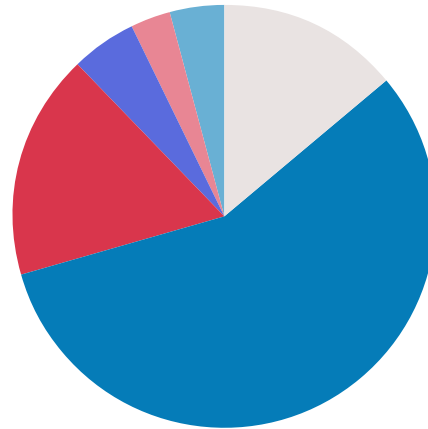
Alla olevissa kuvissa on esitetty Kalevan sijoitussalkun jakaumaa eri näkökulmista.

Sijoitussalkun allokaatio 31.12.2023
1 206 milj. €

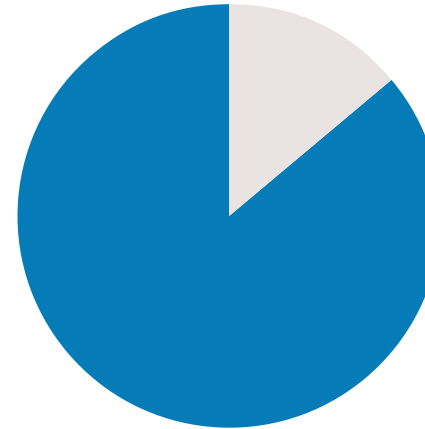
● Rahamarkkinasijoitukset ja kassavarat	11 %
● Yritysten joukkovelkakirjalainat, rahastot ja lainat	62 %
● Osakkeet	15 %
● Kiinteistöt	6 %
● Pääomasijoitukset	3 %
● Riskirahastot	3 %

Sijoitussalkun allokaatio 31.12.2022
1 145 milj. €

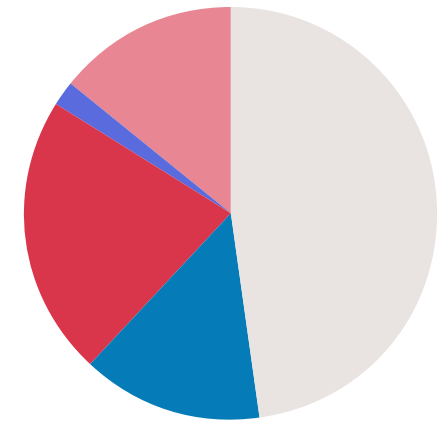
● Rahamarkkinasijoitukset ja kassavarat	14 %
● Yritysten joukkovelkakirjalainat, rahastot ja lainat	56 %
● Osakkeet	17 %
● Kiinteistöt	5 %
● Pääomasijoitukset	3 %
● Riskirahastot	4 %

Korkosijoitusten allokaatio 31.12.2023
1 004 milj. €

● Rahamarkkinasijoitukset ja kassavarat	14 %
● Yritysten joukkovelkakirjalainat, rahastot ja lainat	86 %

Osakesijoitusten allokaatio 31.12.2023
202 milj. €

● Suomi *)	48 %
● Eurooppa	14 %
● Pohjois-Amerikka	22 %
● Itä-Eurooppa	2 %
● Kaukoita	14 %

*) Sisältää käyttöomaisuusosakkeet

Riskienhallinnan liitetiedot

vastapuoli ei pysty täyttämään taloudellisia velvoitteitaan (luottotappioriski).

Kalevan korkosijoitusten luottoluokitusjakauma ilmenee oheisista kuvista. Luottoriskiä pyritään rajaamaan ja hallitsemaan yksityiskohtaisilla liikkeeseenlaskija- ja vastapuolilimiiteillä.

Johdannaisiin liittyviä luottotappioriskejä rajoitetaan tekemällä transaktioita vain pörssiissä (tai muilla säännellyillä markkinapaikoilla) tai luottokelpoisiksi arvioitujen vastapuolien kanssa (OTC-johdannaiset). Luottotappioriskejä hallitaan vastapuolien kanssa tehtävillä johdannaiskaupankäynnin puitesopimuksilla (ISDA-sopimukset) ja niihin mahdollisesti liitettävillä vakuusjärjestelyillä (CSA-dokumenteilla). Johdannaiskaupankäynnin vastapuolipankeille on määritelty niiden luottoluokituksen perustuvat maksimilimiitit.

Jälleenvakuutukseen liittyvä luottotappioriski on Kalevassa vähäinen, sillä yhtiö käyttää vain rajoitusti jälleenvakuutusta.

4. Likviditeettiriski

Kaleva altistuu likviditeettiriskille, kun ulosmaksettavien korvausten määrä ylittää yhtiön likvidit varat. Kokonaisuutena Kaleva on varautunut likviditeettiriskiin rahamarkkinasalkulla. Tilivuoden 2023 lopussa rahamarkkinasijoitusten yhteismäärä oli 145 miljoonaa euroa, joka vastasi noin 11 prosentin osuutta yhtiön sijoitusomaisuudesta.

Lisäksi merkittävä osuus omaisuudesta on edelleen sijoitettu listattuihin osakkeisiin, vaikka osakepainoa on viime vuosina pienennetty.

Osakkeet ovat viime vuosikymmenien likviditeettistresseissä osoittautuneet erittäin likvideiksi instrumenteiksi.

Sijoitussidonnaisen vaihtoehdon osalta likviditeettiriskiä kyetään myös osittain hallitsemaan sisäisillä transaktioilla, joissa omaisuus-eriä siirretään laskuperustekorollisia sopimuksia kattavien varojen katteesta sijoitussidonnaisiin koreihin asiakkaiden muuttaessa sopimusten tuotonmuodostumistapaa.

Yhtiön vakavaraisuustilanne on sellainen, että yhtiön on mahdollista myydä omaisuutta myös vaikeassa markkinaympäristössä. Kaleva seuraa likviditeettitilannetta aktiivisesti arvioimalla vakuutusmaksusta syntyviä kassavirtoja ja vertaamalla näitä sijoitusomaisuuden kassavirtoihin (korkosijoitusten kuponkikorkoihin ja erääntymisiin).

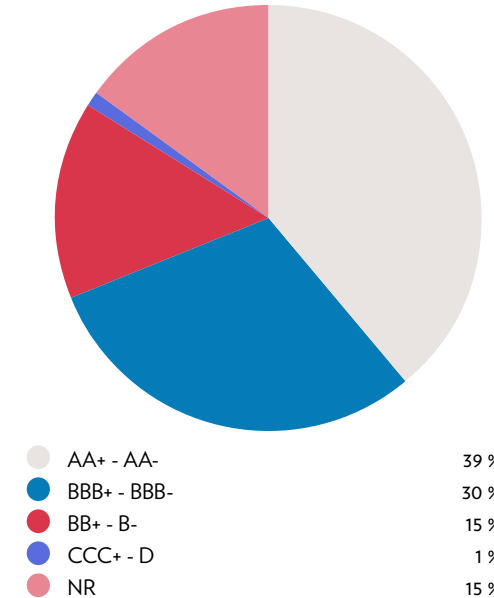
5. Vakuutusriskit

5.1 Hinnoittelu ja vastuunvalinta

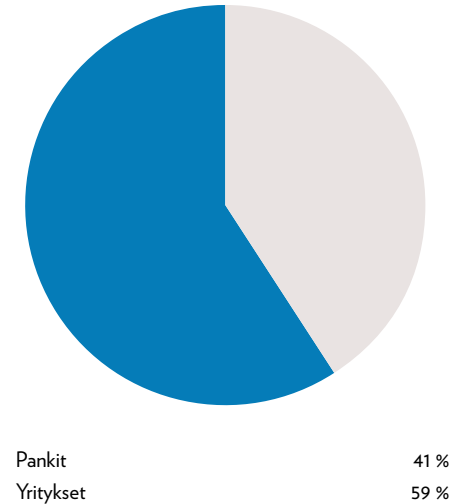
Henkivakuutuksiin sisältyvistä vakuutusteknisistä riskeistä merkittävimpiä ovat kuolleisuuteen, työkyvyttömyyteen ja sairastuvuuteen liittyvät riskit. Näitä riskejä on Kalevassa perinteisesti rajoitettu vakuutusehdoilla, huolellisella vastuunvalinnalla, riski- ja kustannusvastaavalla hinnoittelulla, turvasummia rajoittamalla sekä jälleenvakuutuksella.

Vakuutusriskeihin liittyvä vastuunvalinta on osa yhtiön päivittäistä toimintaa. Yksilöllisten riskivakuutusten vastuunvalinnassa noudatetaan yhtiön vastuunvalintapolitiikassa määriteltyjä periaatteita riskin valinnalle ja limiittejä vakuutettaville riskeille. Vakuutusten hinnoit-

Korkosijoitusten jakauma luottoluokituksittain

Korkosijoitusten sektorijakauma

telussa lähtökohtana on ensisijaisesti maksujen turvaavuus. Tariffointi on perustunut sekä alalla yleisesti käytössä oleviin kuolleisuus- ja työkyvyttömyysfunktioihin sekä yhtiön omiin varsin kattaviin tilastoihin. Vuosittaisilla riskiperusteanalyysillä on seurattu hinnoittelun oikeellisuutta. Toteutuneen korvauskulun suhde perittyyn riskimaksutuloon oli vuonna 2023 noin 78 prosenttia. Korvauskulua kasvattavat kuolemantapaussummien lisäedut ja riskimaksutuloa vähentävät annetut alennukset.

Analyysien pohjalta on tarkistettu myynnissä olevien tuotteiden hinnoittelua. Työkyvyttömyys-

sairauskuluvakuutuksissa yhtiöllä on mahdollisuus korottaa myös olemassa olevan kannan maksuja korvaussuhteen heikentyessä.

Vuodelle 2023 tehtiin sairauskuluvakuutuksen omavastuutyypistä riippuva hinnankorotus.

Kalevan ainoa myynnissä oleva vakuutus on palkansaaja- ja toimihenkilöliittojen jäsenille myytävä ryhmähenki- ja ryhmätapaturmavakuutus Primus. Tuotteen hinnoittelu perustuu liittokohtaiseen alennukseen, jota voidaan tarkistaa molempiin suuntiin liittokohtaisen vahinkokehityksen mukaisesti.

TILINPÄÄTÖS

Riskienhallinnan liitetiedot

Sijoitusten jakauma omaisuuslajeittain, toimialasektoreittain ja luottoluokittain

Milj. € 31.12.2023	AAA	AA+ – AA-	A+ – A-	BBB+ – BBB-	BB+ – C	D	Luokitte- lematon	Korko- sijoitukset yhteensä	Osakkeet	Muut	Vastapuoli- riski	YHTEENSÄ
Arvopaperistettut jvk-lainat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Perusteollisuus	-	-	4	15	6	-	11	36	13	-	-	49
Pääomahyödykkeet	-	-	10	13	8	-	5	36	13	-	-	49
Kulutustavarat	-	1	5	40	20	-	3	69	18	-	-	87
Vakuudelliset jvk-lainat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Energia	-	-	11	-	-	-	1	12	-	-	-	12
Rahoitus	-	81	244	72	12	-	-	409	3	-	-	412
Valtiot	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Valtioiden takaamat jvk-lainat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Terveystenhoito	-	1	2	28	34	-	2	67	8	0	-	75
Vakuutus	-	-	5	34	-	-	-	39	29	-	-	69
Media	-	-	-	2	0	-	6	8	-	-	-	8
Pakkaus	-	-	-	-	6	-	0	6	2	0	-	8
Julkinen sektori, muut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kiinteistöala	-	-	-	23	11	-	20	54	-	69	-	123
Palvelut	-	-	5	28	43	-	13	89	13	-	-	102
Teknologia ja elektroniikka	-	1	4	8	1	-	4	18	25	-	-	43
Telekommunikaatio	-	-	2	15	6	-	-	23	-	-	-	23
Liikenne	-	-	4	3	-	-	-	7	2	-	-	9
Yhdyskuntapalvelut	-	-	-	21	11	-	8	39	-	-	-	39
Muut	-	2	4	3	2	-	6	18	0	12	-	29
Sijoitusrahastot	-	-	-	-	-	-	72	72	77	87	-	236
Vastapuolilyhteisö	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
YHTEENSÄ	0	86	301	304	161	-	152	1 004	202	168	3	1 377

Riskienhallinnan liitetiedot

Eliniän yleinen piteneminen on ollut länsimaissa vallitseva trendi. Kalevan vakuutuskannassa sen aiheuttama riski on vähäinen, sillä Kalevalla ei ole eläkevakuutuksia.

Kalevan vakuutuskanta on suhteellisen hyvin hajautunut eikä sisällä merkittäviä riskikeskittymiä.

5.2 Suuronnettomuudet ja pandemiat

Jälleenvakuutuksella rajoitetaan erityisesti yksittäisiä kuolevuus- ja pysyvän työkyvyttömyyden riskejä. Yhtiön hallitus päättää vuosittain omalla vastuulla pidettävän riskin enimmäismäärän. Yksittäisistä kuolemantapaussummista ja yksittäisistä pysyvän työkyvyttömyyden riskisummista jälleenvakuutetaan 1,5 miljoonaa euroa ylittävä osa.

Kalevalla ei ole yhtiön hyvän vakavaraisuuden vuoksi suuronnettomuuden varalta erillistä katastrofisuojaajaa muuten kuin työntekijöiden ryhmähenkivakuutuspoolin osalta.

Merkittävimpanä kuolevuusliikkeen heikkenemiseen vaikuttavana riskinä nähdään mahdollinen pandemia., COVID-19-pandemia ei vaikuttanut juurikaan heikentävästi yhtiön kuolevuusliikkeen kehitykseen. Tässä taustalla on pitkälti se, että taudin vaikutukset kohdistuvat enemmän iäkkäisiin henkilöihin, joilla ei yleensä ole enää riskihenkivakuutuksia. Lisäksi kuolleisuuden lisääntyessä yhtiöllä on mahdollisuus pienentää vakuutus sopimuksen mukaisten kuolemantapaussummien lisäksi maksettavia lisäetuja tai luopua niistä kokonaan.

5.3 Vastuuvelan korkoriski

Kalevan säästöhenkivakuutuksissa suurin riski on vallitsevaan korkotasoon nähden korkea kiinteä

laskuperustekorko. Vuodesta 2017 lähtien säästömaksuja saa maksaa vain säästösuunnitelman mukaisen määrän (ei siis enää joustavia säästömaksuja). Tulevien lisämaksujen teoreettinen enimmäismäärä vuoden 2023 lopussa on noin 10 miljoonaa euroa.

Kalevan vastuuvelkaan sisältyvät vakuutussäästöt ovat kaikki perustekorkoisia 4,5 prosentin laskuperustekorolla. Yhteensä 312 miljoonan euron vakuutussäästöistä eräännyy vuonna 2024 säästöjä noin 5 miljoonaa euroa.

Vastuuvelka on tilinpäätöksessä diskontattu vakuutus sopimusten mukaisella laskuperustekorolla. Korkea laskuperustekorko rasittaa yhtiötä tulevaisuudessa. Esimerkiksi, sijoitusmarkkinoiden swap-korkoihin perustuvalla korkokäyrällä diskontattu säästövakuutusten taattu vastuuvelka oli 31.12.2023 suuruusluokkaa 75 miljoonaa euroa suurempi kuin 4,5 prosentilla diskontattu vastuuvelka tilinpäätöksessä. Laskelman mukaan riskittömällä korolla diskontatun säästövakuutusten taatun vastuuvelan duraatio oli 11 vuotta. Yhtiö on kuitenkin tämän diskonttokoron vaikutuksen huomoinut yhtiön sisäisessä terminaalibonusmallissa ja kyseistä 679 miljoonan euron terminaalibonusvastuuta käytetään tarvittaessa kattamaan laskuperustekorosta syntyvää alijäämäisyyttä.

5.4 Kustannusriski

Vakuutustoimintaan liittyy myös kustannusriski, joka toteutuu, jos vakuutuksista perittävät kustannuserät (kuorimitustulo) eivät riitä kattamaan toiminnan vaatimia liikekuluja joko hetkellisesti tai pidemmällä aikavälillä. Kalevan vakuutustoiminnassa kustannusriski on hyvin hallinnassa, sillä ns. liikekustannus-

suhde eli liikekulut suhteutettuna kuorimitustuloon on vakiintunut 70–80 prosentin tasolle. Kaleva ei jaksota vakuutusten hankintakuluja.

5.5 Muut vakuutusriskit

Asiakkailla on oikeus lopettaa vakuutusmaksujen maksaminen (keskeytysriski) tai mahdollisuus lopettaa vakuutus sopimus ennen aikaisesti (takaisinostoriski). Osa yhtiön vakuutuksista on maksu vapaita, jolloin mahdollisessa takaisinostossa asiakas luopuu tulevaisuuden maksu vapaudestaan.

6. Operatiiviset riskit

Operatiivinen riski on riski tappiosta, joka aiheutuu puutteellisista tai toimimattomista prosesseista, järjestelmistä, ihmisistä tai ulkoisista tapahtumista. Operatiiviset riskit sisältävät tietoturva- ja kyberriskit, juridiset sekä compliance-riskit. Riskit voivat toteutua esimerkiksi seuraavista syistä: sisäiset väärinkäytökset, ulkoiset väärinkäytökset, henkilöstöhallinnon puutteet, puutteet toimintatavoissa suhteessa asiakkaisiin, tuotteisiin tai liiketoiminnan harjoittamiseen, fyysisen omaisuuden vahingoittuminen, toiminnan keskeytyminen ja järjestelmähäiriöt, puutteet toimintaprosesseissa sekä ulkoisen toimintaympäristön muutokset.

Operatiivinen riski toteutuu esim. kuluina, korvauksina, maineen menetyksenä, vääränä positio-, riski- ja tulostietona tai toiminnan keskeytymisenä. Operatiivisten riskien hallinta lisää koko yhtiön sisäisten prosessien hallinnan tehokkuutta ja tuottavuutta ja vähentää tuottojen vaihtelua. Operatiivisten riskien koordinoitu hallinta antaa johdolle kokonaisvaltaisen kuvan riskien hallinnasta, toteutumisesta sekä riski-indikaattoreiden

ja ulkoisen toimintaympäristön analyysien kautta riskiaseman muutoksista.

Kalevan riskienhallintakomitea kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa. Sen tehtävänä on muun muassa koordinoita operatiivisten riskien hallintaa, seurata itsearviointimenetelmällä tunnistettuja operatiivisia riskejä, käydä läpi toteutuneet operatiiviset riskit sekä antaa ohjeita ja suosituksia. Riskienhallintakomitea huolehtii myös jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmien ylläpidosta.

Sisäinen tarkastus keskittyy toiminnassaan erityisesti operatiivisiin riskeihin ja niiden hallintaan tekemällä vuosittain yksityiskohtaisia analyysejä etukäteen sovitusta prosesseista tai niiden osista. Tarkastukset kohdistuvat myös Kalevan ulkoistamiin palveluihin. Tarkastusraporteissa, jotka käsitellään myös yhtiön hallituksessa, esitetään havaitut puutteet sekä tarpeelliseksi katsotut parannusehdotukset.

Kalevan jatkuvuussuunnitelmaa testataan ja ylläpidetään säännöllisesti. Viimeisin päivitys on tehty tammikuussa 2024. Yhtiö on ulkoistettujen palvelujen osalta edellyttänyt, että palvelujen tuottajat varmistavat tuottamiensa palvelujen jatkuvuuden asianmukaisilla jatkuvuussuunnitelmillä.

Compliance-riski on riski siitä, että yhtiö ei joiltakin osin noudattaisi voimassa olevaa lainsäädäntöä, viranomais määräyksiä, vakuutusehtoja tai yhtiön antamia omia sisäisiä ohjeita. Nämä luetaan osaksi operatiivisia riskejä. Compliance-riskin hallinta on osa sisäistä valvontaa ja luotettavaa hallintoa ja sellaisena osa liiketoiminnan johtamista ja yrityskulttuuria. Kalevassa compliance-riskeistä vastaa yhtiön compliance- ja riskienhallintajohtaja.

Riskienhallinnan liitetiedot

7. Liiketoimintaan liittyvät riskit

Liiketoimintariskillä tarkoitetaan Kalevan liiketoimintaympäristöön liittyviä riskejä, jotka voivat realisoituessaan vaarantaa tai estää yhtiön valitseman strategian toteutumisen tai heikentää yhtiön kannattavuutta ja vakavaraisuutta. Odottamattomat muutokset liiketoimintaympäristössä voivat liittyä yleiseen taloudelliseen kehitykseen, institutionaaliseen ympäristöön (mm. lainsäädäntö), teknologisiin innovaatioihin sekä kilpailukentän muutoksiin.

Vuosien 2022–2023 aikana yhtiön liiketoimintariskien osalta osittain realisoitui verotukseen liittyvä riski, kun Verohallinnosta esitettiin keväällä 2022 näkemyksiä, että vanhojen laskuperustekorkoisten vakuutusten muuttaminen sijoitussidonnaiseksi voisi realisoida verotuksen. Lisäksi Verohallinto katsoi myös Optimi-säästövakuutuksen säästöön siirrettävän terminaalibonuksen käsittelyn tulkinnanvaraiseksi, kun vakuutuksen tuotonmuodostus muutetaan sijoitussidonnaiseksi. Keskusverolautakunta (KVL) antoi elokuussa 2022 asiassa ennakkoratkaisun, jonka mukaan tuottojen muodostamistavan muutos laskuperustekorkoisesta sijoitussidonnaiseksi ei realisoisi veronalaista tuloa. Veronalaista tuloa ei myöskään realisoitu sen johdosta, että Optimi-säästövakuutuksen tuottoperusteen muutoksen yhteydessä terminaalibonus hyvitetään osaksi vakuutuksen säästöä. Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö valitti päätöksestä ja lopullinen ratkaisu asiaan saatiin vasta 9.3.2023, kun korkein hallinto-oikeus (KHO) antoi asiassa päätöksen. KHO katsoi, ettei KVL:n päätöksen muuttamiseen ole perusteita ja hylkäsi

veronsaajien oikeudenvallontayksikön vaatimuksen kokonaisuudessaan.

Maineriski on riski siitä, että asiakasinformaatiossa tai muussa julkisessa informaatiossa olevista virheistä, puutteista tai harhaanjohtavista tiedoista tai yhtiön toiminnan seurauksena syntyisi tai voisi syntyä laajaa haittaa asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden luottamukselle yhtiötä kohtaan. Useimmat maineriskin toteutumiseen vaikuttavista yksittäisistä riskitekijöistä kuuluvat operatiivisiin riskeihin. Maineriskin hallinta perustuu siihen, että liiketoiminta ja sen rajoitukset tunnetaan ja ymmärretään kokonaisvaltaisesti.

Liiketoiminta- ja maineriskin hallinnasta vastaa ensisijaisesti toimitusjohtaja.

7.1 Kestävyyteen ja yritysvastuukysymyksiin liittyvät liiketoimintariskit

Yritysvastuukysymyksiin liittyvät teemat muokkaavat Kalevan sidosryhmien preferenssejä ja arvoja, minkä seurauksena myös toiminta- ja kilpailuympäristö muuttuvat monilla tavoin. Kalevan liiketoiminta syntyy kokonaisuudessaan Suomesta, jolle on ominaista ihmisoikeuksien kunnioittaminen, avoimuus sekä vähäinen korruptio ja lahjonta. Työntekijöiden oikeuksia, terveys- ja ympäristölainsäädäntöä sekä sanan- ja yhdistymisvapautta noudatetaan laajalti. Nämä teemat ovat ominaisia myös Kalevan toiminnassa. Sijoittajat ja viranomaiset korostavat yritysvastuukysymyksiä yhä enemmän, mutta myös kuluttajat ja työntekijät painottavat näitä aiheita valitessaan tuotemerkkiä tai työnantajaa.

Vastuullinen liikkeenjohto ja liiketoimintakäytännöt ovat yhtiön perustavanlaatuisia toimintaa ja hyvää hallintoa tarkoittavia tehokkaita toimintaperiaatteita, johtamiskäytäntöjä ja koulutusta. Näillä varmistetaan, että yhtiön henkilöstö, alihankkijat ja muut yhteistyökumppanit noudattavat ihmisoikeuksia, työoikeuksia, ympäristöä, rahanpesun ja terrorismin torjuntaa sekä korruption ja lahjonnan ehkäisemistä koskevia lakeja, asetuksia ja yleisesti hyväksytyjä periaatteita. Lisäksi ne käsittävät tietoturva-, kyberturvallisuus- ja tietosuojatoimet. Vastuulliset liiketoimintakäytännöt edellyttävät myös riskitietoisuutta liittyen sopimattomaan asiakasneuvontaan, tuotemyyntiin, ehtojen, hintojen ja palkkioiden epäselvyyteen sekä virheisiin korvausten käsittely- ja valitusprosesseissa. Myynti- ja markkinointikäytäntöjen painopiste on asiakkaan vaatimusten ja tarpeiden täyttämässä ja asiakkaille tarvittavien tietojen tarjoamisessa, jotta he voivat tehdä oikeaan tietoon perustuvia päätöksiä tarvitsemastaan vakuutusturvasta.

Vastuulliseen yrityskulttuuriin kuuluvat työympäristöön, monimuotoisuuteen, tasa-arvoon, työntekijöiden hyvinvointiin, työntekijöiden sitoutumiseen, ammatilliseen kehitykseen sekä lahjakaiden työntekijöiden houkuttelemiseen ja säilyttämiseen liittyvät tekijät.

Vastuullinen sijoitustoiminta ja sijoitusten hallinnointi ovat tärkeitä välineitä sijoitusriskien ja mahdollisten haitallisten mainevaikutusten hallinnassa. Siksi Kaleva ottaa ympäristö-, sosiaali- ja hallintonaikokohdat (ESG) huomioon arvioidesaan sijoitusten turvallisuutta, laatua, likviditeettiä ja kannattavuutta. Sijoitusmahdollisuuksia tutki-

taan huolellisesti ennen sijoitusten tekemistä ja ESG-näkökohtia tarkastellaan yhdessä muiden tekijöiden kanssa, jotka voivat vaikuttaa sijoitusten riski-tuottosuhteeseen. Yhtiö käyttää omaisuusluokasta riippuen erilaisia ESG-strategioita varmistaakseen ESG-tekijöistä aiheutuvien sijoitusriskien tehokkaan arvioinnin ja hallinnan. Strategioihin kuuluvat esimerkiksi ESG-integraatio, sektoripohjainen seulonta, normipohjainen seulonta ja aktiivinen omistajuus.

Ympäristökysymykset ja ilmastonmuutos ovat tekijöitä, joilla odotetaan olevan keskipitkän ja pitkän aikavälin vaikutus yhtiön liiketoimintaan. Ilmastonmuutoksesta aiheutuvat riskit voidaan jakaa fyysisiin riskeihin ja siirtymäriskeihin. Fyysiset riskit voidaan jakaa edelleen pitkän aikavälin säämuutoksiin (krooniset riskit) ja äärimmäisiin sääilmiöihin kuten myrskyt, tulvat, metsäpalot tai kuivuus (akuutit riskit). Siirtymäriskeillä tarkoitetaan riskejä siirryttäessä kohti vähähiilistä yhteiskuntaa, esimerkiksi muutokset teknologiassa, lainsäädännössä ja kuluttajien asenteissa. Riskien realisoitumisen suuruus riippuu siitä, miten ilmaston lämpeneminen etenee. Ilmatoriskeille alttiita sijoituksia ovat erityisesti sellaiset, joissa tappioita aiheutuu äärimmäisten sääilmiöiden vuoksi ja mahdollisen uudelleenarvostuksen vuoksi, jos liiketoimintamallit hiili-intensiivisillä toimialoilla muuttuvat. Kaleva analysoi vuosittain sijoitustensa hiilijalanjälkeä ja alttiutta ilmastonmuutoksen kannalta kriittisille toimialoille.

HALLINTO

Hallinto

Hallintoneuvosto

PUHEENJOHTAJA

Salla Luomanmäki
FM

VARAPUHEENJOHTAJA

Petri Vanhala
puheenjohtaja, Paperiliitto ry

Matti Apunen

työelämänprofessorin
Tampereen yliopisto

Matti Bergendahl

toimitusjohtaja
Helsingin ja Uudenmaan
sairaanhoidopiiri HUS

Aija Bärlund

MBA
Oy Aija Bärlund Ab

Elena Gorschkow

yhteiskuntavaikuttamisen
päällikkö
STTK ry

Tommi Grönholm

järjestöjohtaja
Insinööriliitto IL ry

Eija Harjula

järjestöpäällikkö
SAK ry

Sami Itani

työelämäprofessori
Aalto-yliopiston kauppa- ja
korkeakoulu

Hannu-Matti Järvinen

valtuuston puheenjohtaja
Tekniikan akateemiset ry

Timo Korpijärvi

sijoituspäällikkö
Teollisuusliitto ry

Teemu Lehtinen

toimitusjohtaja
Veronmaksajain Keskusliitto ry

Heidi Nieminen

puheenjohtaja
Posti- ja logistiikka-alan unioni
PAU ry

Katri Ojala

johtava asiantuntija
Akava ry

Pasi Pesonen

järjestöjohtaja
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry

Minea Pyykönen

johtaja
Ammattiliitto Pro ry

Matti Rihko

hallituksen puheenjohtaja

Jonne Rinne

puheenjohtaja
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto
SPJL ry

Millariikka Rytönen

puheenjohtaja
Tehy ry

Markku Salomaa

toiminnanjohtaja
Meijerialan Ammattilaiset
MVL ry

Jore Tilander

toiminnanjohtaja
Juristiliitto ry

Riitta Uusi-Esko

johtaja, yhteiskuntasuhteet,
hinnat ja korvattavuudet
AstraZeneca

Jonna Voima

puheenjohtaja
Ammattiliitto Jyty ry

Jaana Ylitalo

edunvalvontajohtaja
Palvelualojen ammattiliitto
PAM ry

Hallintoneuvoston lausunto

Hallintoneuvostolle on esitelty Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan vuoden 2023 toimintakertomus ja tilinpäätös sekä tilintarkastuskertomus. Hallintoneuvosto, jolla ei esitetyn johdosta ole huomautettavaa, jättää toimintakertomuksen, tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen yhtiökokoukselle sekä ehdottaa, että toimintakertomus ja tilinpäätös vahvistettaisiin ja että hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä hyväksyttäisiin.

Helsingissä, 3. päivänä huhtikuuta 2024

Hallintoneuvoston puolesta

Salla Luomanmäki

Puheenjohtaja

Tilintarkastaja

Varsinainen

Ernst & Young Oy
Tilintarkastusyhteisö

Kristina Sandin

KHT

Hallitus

Tiina Voipio

Head of Digital Sales & Customer Experience
If Vahinkovakuutus Oyj,
Suomen sivuliike

Mikko Koivusalo

Head of Special Situations
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma

PUHEENJOHTAJA

Petri Niemisvirta
konsernijohtaja
Mandatum

VARAPUHEENJOHTAJA

Suvi Hintsanen-Kärpijoki
johtaja, asiakkuudet
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma

Jari Sokka

analyysitoimintojen johtaja, Työeläkevakuuttajat TELA ry

Kalevan luottamushenkilöt

(Suluissa toimikauden päättämivuosi)

Sirkku Aalto (2029)
luokanopettaja
Jokioinen

Esko Ahonen (2025)
kunnanjohtaja
Evijärvi

Outi Ervasti (2029)
opetuspäällikkö
Hyvinkää

Sari Essayah (2029)
kansanedustaja
Lapinlahti

Tiina Heinilä (2029)
sairaanhoitaja
Eura

Erkki Huttunen (2029)
tuomari
Rovaniemi

Niina Härkönen (2029)
bioanalyytikko
Lappeenranta

Jyrki Ilves (2029)
opettaja
Seinäjoki

Kati Kiljunen (2029)
toiminnanjohtaja
Pori

Dan Koivulaakso (2029)
valtiosihteeri
Helsinki

Johanna Koivuniemi
(2025)
osastonhoitaja
Kauhajoki

Kaisu Lager-Ruuti (2029)
opinto-ohjaaja
Tampere

Merja Laitinen (2025)
seurasihteeri
Hyvinkää

Janne Laulumaa (2029)
elektroniikkatyöntekijä,
päätuottamusmies
Raisio

Kirsti Leväpelto (2025)
KTM
Turku

Lasse Lindholm (2025)
yhteyspäällikkö
Turku

Birgit Palm (2025)
luokanopettaja
Kuopio

Juha Puro (2025)
teknikko
Kemi

Varpu Pöyhönen (2029)
lähihoitaja
Hankasalmi

Tuula Rissanen (2029)
lähihoitaja
Mikkeli

Tero Ristimäki (2025)
puheenjohtaja
Tampere

Reijo Salmi (2025)
työehtoasiamies
Tampere

Janne Seurujärvi (2025)
elinkeinojohtaja
Ivalo

Pirjo Sirviö (2025)
tutkimuskoordinaattori
Oulu

Leila Saramäki (2029)
KM
Kuopio

Tiina Stark (2029)
kirurgiaan erikoistuva
lääkäri
Espoo

Satu Tietari (2025)
toiminnanjohtaja
Säkylä

Tapani Tuominen (2025)
vakuutusmatemaatikko
Turku

Johanna Åström-Pietilä
(2025)
häätäkeskuspäivystäjä
Oulu

Sari Uusitalo (2029)
metsäasiantuntija
Alavus

Kalevan takuupääoman omistajat

31.12.2023	Osuudet	%	Äänet*)
Mandatum Holding Oy	15 000	30	9
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	15 000	30	9
Osakevarma Oy	10 000	20	6
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	5 000	10	3
Mandatum Life Palvelut Oy	5 000	10	3
Yhteensä	50 000	100	30

*) ennen leikkauksia, 3 ääntä per 5 000 osuutta

Yhtiökokouksessa vakuutuksenottajaosakkaita edustavilla luottamushenkilöillä on yhteensä 30 ääntä.

Takuupääoman omistajilla on yhteensä 30 ääntä ennen vakuutusyhtiölain 5 luvun 9 §:n mukaisia äänileikkauksia.

Lisäedut

Kalevan hallituksen hyväksymät säästövakuutusten lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet 1.1.2022 alkaen

Taustaa

Kaleva päivitti säästövakuutusten lisäetujen jakamista koskevia tavoitteita 1.1.2022 alkaen. Aiemmin käytössä olleet tavoitteet koskivat vuosia 2003–2021 ja siten vuosien 2003–2021 toteumat (esitetään myöhemmissä kohdissa) on laskettu eri periaatteilla kuin vuodesta 2022 alkaen eivätkä välttämättä ole täysin vertailukelpoisia vuoden 2022 toteumien kanssa.

Yleistä

Tässä kerrotut periaatteet pyrkivät antamaan riittävän kuvan laskuperustekorollisten säästövakuutusten lisäetujen keskeisistä määräytymisperusteista. Tarkka matemaattinen laskentamalli sisältää lisäksi erilaisia koko kantaa koskevia vuosittaisia täsmäytyksiä sekä tuotekohtaisia laskentaparametrien eroja.

Nämä lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet eivät ole osa vakuutus sopimusta. Kalevalla on oikeus muuttaa periaatteita ja lisäetujärjestelmän yksityiskohtia milloin tahansa.

Lisäedut eivät koske miltään osin sijoitussidonnaisia Optimi-vakuutuksia. Tällaisissa vakuutuksissa kertyneet lisäedut on hyvitetty sijoitussidonnaisiksi

siirtyviin vakuutussäästöihin siirtohetkellä ja oikeus lisäetuihin on tämän jälkeen päättynyt.

Säästövakuutusten lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet

Kalevan lisäetujärjestelmän tavoite on jakaa vakuutuksille lisäetuina niiden tuottamaa ylijäämää mahdollisimman oikeudenmukaisesti, ottaen kohtuullisessa määrin huomioon sekä näille vakuutuksille annettavien lisäetujen kokonaismäärän että niiden jakautumisen osalta näiden vakuutusten tuottaman ylijäämän määrä ja muodostumistapa. Lisäedut eivät saa vaarantaa lain mukaan määräytyvien vakavaraisuusvaatimusten täyttymistä tai lisäetujen tason jatkuvuutta. Lisäedut eivät myöskään saa vaarantaa vakuutussäästöille maksettavaa laskuperustekorkoa.

Säästövakuutusten lisäedut muodostuvat kahdesta osasta: vuotuisesta asiakashyvityksestä ja vakuutuksen päätyttyä määräytyvästä terminaalibonuksesta.

Säästövakuutuksilla tarkoitetaan tässä yhteydessä vakuutuksia, joiden päättyessä maksetaan säästösumma. Sellaisia Optimi-vakuutuksia, joiden pääasiallinen tarkoitus on maksettujen maksujen perusteella ollut pelkän riskiturvan ylläpitäminen, ei pidetä säästövakuutuksina.

Kalevan hallituksen hyväksymät säästövakuutusten lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet 1.1.2022 alkaen

Asiakashyvyys

Kalevan hallitus päättää vuosittain asiakashyvityksen, joka lisätään vakuutuksen vakuutus-säästöihin ja ilmoitetaan vakuutuksenottajalle vuosikirjeellä.

Kaleva voi lopettaa asiakashyvitysten antamisen tilapäisesti tai pysyvästi, mutta ei peruuttaa jo annettuja asiakashyvityksiä.

Sijoitustoiminnasta syntyneitä ylijäämää jaetaan pääsääntöisesti ns. terminaalibonusjärjestelmän kautta, ja on erittäin epätodennäköistä, että vuosittaisia asiakashyvityksiä annettaisiin jatkossa.

Lisäetu ”terminaalibonus” 1.1.2022 lähtien

Päivitetty terminaalibonusjärjestelmä otettiin käyttöön 18.1.2022 ja uusi laskenta pohjautui 31.12.2021 tilanteeseen. 1.1.2022–18.1.2022 päättyviin säästö-vakuutuksiin sovellettiin vuonna 2021 voimassa ollutta terminaalibonusjärjestelmää.

Vakuutussäästöjen kateomaisuuden ja säästöva-kuutusten vaatiman vakavaraisuuspääoman lisäksi yhtiöllä on merkittävästi säästövakuutuksiin liit-tyvää ylimääräistä varallisuutta. Vakuutusyhtiö-lain mukaan kohtuullinen osa tästä ylijäämästä on

palautettava säästövakuutusten ottajille. Tämän ylijäämän palauttamiseksi on vuosittain annetta-vien asiakashyvitysten rinnalle kehitetty laskupe-rustekorollisten säästöjen vastuun päätyttyä mää-räytyvä lisäetu, ns. terminaalibonus.

Jotta uuteen järjestelmään voitiin siirtyä, kullekin säästövakuutukselle laskettiin 31.12.2021 tilanteessa silloin voimassa olevan terminaalibonusjärjestel-män mukainen laskennallinen omaisuus. 18.1.2022 lähtien toimitaan uuden järjestelmän mukaisesti.

Kalevan koko omaisuudesta on laskennallisesti ositettu säästövakuutuksille niille kuuluva omai-suus. Tämä omaisuus kattaa:

- vakuutuksiin kertyneet säästöt,
  - tulevan ajan korkotäydennyksen, jolla varaudu-taan siihen, että vakuutusten säästöille makse-taan vakuutussopimuksen mukainen 4,5 %:n laskuperustekorko niiden päättymiseen asti,
  - muun omaisuuden, jota ei ositeta vakuutuksille
- ja
- ns. taloudellisen pääoman eli ylimääräisen omai-suuden, joka koko omaisuudesta jää edellä selostettujen erien vähentämisen jälkeen.

Vakuutusten päättyessä maksetaan aina niihin ker-tyneet säästöt. Siirrettäessä laskuperustekorolliset säästöt sijoitussidonnaisiksi sisältyy siirtyvään mää-rään aina laskuperustekorolliset säästöt. Terminaali-bonusena vakuutukselle hyvitetään laskuperus-tekorollisten säästöjen vastuun päättymishetken mukainen laskennallinen osuus ylimääräisestä omai-suudesta. Siirrettäessä laskuperustekorolliset säästöt sijoitussidonnaisiksi sisältyy siirtyvään määrään aina päättymishetken mukainen laskennallinen osuus ylimääräisestä omaisuudesta. Laskennalliseen osuu-teen vaikuttaa vakuutukselle ositettu taloudellisen pääoma ja korkotäydennys sekä laskuperuste-korollisiin säästöihin liittyvän vastuun päättymistapa. Laskuperustekorollisiin säästöihin liittyvän vastuun päättyessä

- vakuutuksen erääntymiseen terminaalibonus-ena maksetaan vakuutukselle kertynyt talou-dellinen pääoma. Vakuutuksessa ei ole enää tulevaa aikaa, jolta maksettavaa korkoa varten olisi varattuna korkotäydennystä.
- asiakkaan tekemään kaikkien säästöjen takaisin-ostoon, terminaalibonusena maksetaan kertynyt taloudellinen pääoma ja jäljellä oleva korkotäydennys. Asiakkaalla on päätöksen-teossaan vaihtoehtona pitää säästöt ja niille kertyvä korko vakuutuksen erääntymiseen asti tai takaisinostaa ne niiden sen hetkellä arvolla.

- kuolemantapaukseen, maksetaan terminaalibonusena kertynyt taloudellinen pääoma. Vakuutuksella ei ole enää laskennallisesti korkotäydennystä, koska vakuutuksen päättymiseen ei liity harkintamahdollisuutta jatkaa eräpäivään asti.
- siirrettäessä laskuperustekorolliset säästöt sijoitus-sidonnaisiksi hyvitetään terminaalibonusena kertyneen taloudellisen pääoman ja jäljellä olevan tulevan ajan korkotäydennyksen yhteismäärä.

Osittaisen takaisinoston yhteydessä terminaalibonus ei makseta.

Terminaalibonus määräytyy vakuutuksen päättymispäivän perusteella. Siirrettäessä laskuperuste-korolliset säästöt sijoitussidonnaisiksi määräytyy hyvitetävä terminaalibonus siirtohetken perusteella.

Lisäetu voi laskuperusteen mukaan kasvaa tai alen-tua milloin tahansa. Lisäetu tarkistetaan kuitenkin vähintään kuukausittain.

Edellä selostettu periaate siitä, että taloudellinen pääoma ja tulevan ajan korkotäydennys hyvitetään laskuperustekorollisiin säästöihin liittyvän vastuun päättyessä täysimääräisenä, koskee vuosia 2022–2024. Kaleva päättää vuosittain lisäedun tasosta ja voi milloin tahansa muuttaa ylimääräisen lisäedun antamisen perusteita ja yksityiskohtia.

Kalevan hallituksen hyväksymät säästövakuutusten lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet 1.1.2022 alkaen

Tavoitteiden toteutuminen 2003–2023

Milj. €	2003–2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Maksetut korvaukset yksilöllisessä henkivakuutuksessa ilman lisäetuja											
Sopimuksen mukaan erääntyneille vakuutuksille	530,9	20,1	77,7	12,6	12,5	5,3	11,2	8,2	5,4	6,8	5,1
Takaisnostoon päätyneille vakuutuksille ¹	327,7	32,1	16,7	8,2	10,0	11,1	29,5	15,3	5,5	42,9	10,3
Vakuutetun kuoleman takia päätyneille vakuutuksille	123,8	6,6	10,2	7,2	19,5	13,2	7,7	8,1	6,1	6,6	6,0
Yhteensä	982,4	58,8	104,6	28,0	42,0	29,6	48,4	31,7	17,0	56,3	21,4

Lisäedut

Tenninaalibonukset											
Sopimuksen mukaan erääntyneille vakuutuksille	296,1	19,9	56,8	14,9	14,2	11,3	15,2	13,3	11,8	20,1	16,2
Takaisnostoon päätyneille vakuutuksille	48,1	23,8	9,9	3,4	4,1	6,9	15,1	19,0	4,4	50,4	10,0
Vakuutetun kuoleman takia päätyneille vakuutuksille	34,0	2,5	6,9	4,2	7,3	12,7	7,5	7,9	6,2	8,1	6,8
Kuolemantapaussummien korotukset	20,6	2,2	1,6	2,2	2,1	2,9	3,3	3,3	3,5	4,0	5,2
Yhteensä	398,8	48,4	75,2	24,7	27,7	33,8	41,1	43,5	26,0	82,5	38,2
Asiakashyvitykset	42,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	441,1	48,4	75,2	24,7	27,7	33,8	41,1	43,5	26,0	82,5	38,2

Prosenttia	2003–2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Terminaalibonuksen ja kuolemantapaussummien korotusten maksettuja korvauksia korottava vaikutus keskimäärin											
Sopimuksen mukaan erääntyneille vakuutuksille	55,8 %	99,0 %	73,1 %	118,3 %	113,6 %	213,2 %	135,7 %	160,9 %	217,5 %	295,3 %	320,2 %
Takaisnostoon päätyneille vakuutuksille	14,7 %	74,1 %	59,3 %	41,5 %	41,0 %	62,2 %	51,2 %	123,9 %	81,1 %	117,4 %	96,9 %
Vakuutetun kuoleman takia päätyneille vakuutuksille	44,1 %	71,2 %	83,3 %	88,9 %	48,2 %	118,2 %	140,3 %	138,0 %	159,2 %	182,6 %	199,6 %
Yhteensä	40,6 %	82,3 %	71,9 %	88,2 %	66,0 %	114,2 %	84,9 %	137,2 %	152,6 %	146,5 %	178,7 %
Asiakashyvitykset	Keskimäärin 0,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sijoitussidonnaiset vakuutukset										
Sijoitussidonnaisesti siirretyt laskuperustekorolliset säästöt (milj. €)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	44,2	10,5
Sijoitussidonnaiseen osaan hyvitetyt terminaalibonukset (milj. €)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	110,1	30,6
Hyvitettyjen terminaalibonusten säästöjä korottava vaikutus (prosenttia)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	249,1 %	293,2 %

¹ Sisältää vakuutuksen päättävien täydellisten takaisnostojen lisäksi myös osittaiset takaisnostot, joihin vakuutus ei pääty.

Kalevan hallituksen hyväksymät säästövakuutusten lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet 1.1.2022 alkaen

Terminaalibonuksen laskennassa käytetty korkotaso 2021–2023 (pyöristettynä)

	5 vuotta	10 vuotta	20 vuotta	50 vuotta
31.12.2023	2,40 %	2,50 %	2,50 %	1,95 %
31.12.2022	3,20 %	3,20 %	2,85 %	1,80 %
31.12.2021	0,00 %	0,30 %	0,55 %	0,35 %

Osassa säästövakuutuksia 1.1.2022 voimaan tulleen uuden terminaalibonusjärjestelmän mukainen terminaalibonus on kuolintapauksessa pienempi kuin ennen 1.1.2022 voimassa olleen terminaalibonusjärjestelmän mukainen terminaalibonus kuolintapauksessa. Tällaisia tapauksia varten on luotu siirtymäsäännös, jonka mukaan

- Vuonna 2022 tapahtuvassa kuolintapauksessa maksetaan terminaalibonus vähintään ennen 1.1.2022 voimassa olleen terminaalibonusjärjestelmän mukaisen tason mukaan.
- Vuosina 2023–2027 tapahtuvissa kuolintapauksessa maksetaan terminaalibonus painotettuna keskiarvona seuraavista kahdesta luvusta:
  - Ennen 1.1.2022 voimassa olleen terminaalibonusjärjestelmän mukaisen tason mukaan
  - 1.1.2022 voimaan tulleen uuden terminaalibonusjärjestelmän mukaisena

Käytännössä siis viiden vuoden aikana siirrytään kohti uuden terminaalibonusjärjestelmän mukaan laskettua terminaalibonusta kuolintapauksessa.

Riskivakuutusten lisäedut

Suurimmassa osassa säästövakuutuksia on myös riskiturvaa, eli vakuutuksen kuolintapaussumma ilman lisäetuja ylittää vakuutusäästöjen määrän.

Riskivakuutusten ylijäämää jaetaan yksilöllisissä henkivakuutuksissa korottamalla kuolintapaussummia ja/tai antamalla maksunalennuksia.

Kaleva voi milloin tahansa muuttaa kuolintapaussummien korottamisen ja/tai annettujen maksunalennusten perusteita.

Takuupääoman korko

Kalevan takuupääoma on noin 8,4 miljoonaa euroa ja Kaleva on maksanut viime vuosina takuupääomalle korkoa noin 0,84 miljoonaa euroa vuodessa.

Muuta

Toukokuussa 2023 tehtiin ylimääräinen 60 miljoonan euron kertakorotus terminaalibonuksiin korottamalla taloudellisen pääoman määrää 60 miljoonalla eurolla.

Lisäsijoitusten tekemistä olemassa oleviin vakuutuksiin alettiin rajoittaa vuonna 2004 yleisen korkotason alenemisen seurauksena. Vuonna 2017 lisäsijoitukset rajoitettiin säästömaksusuunnitelmien mukaisiksi erittäin alhaisen korkotason vuoksi. Samassa yhteydessä terminaalibonuksen tasoa kasvatettiin.

Kalevan tärkeimpänä tehtävänä säästövakuutusten osalta on varmistaa laskuperustekorona maksaminen vakuutusten nykysäästöille niiden päättymiseen saakka. Lisäksi tehtävänä on jakaa mahdollista laskuperustekorona ylittävää sijoitustoiminnan tuottoa lisäetuina.

Oheisessa taulukossa näkyy terminaalibonuksen laskennassa käytetty sijoitustoiminnan tuotto vuosina 1993–2023.

Kalevan sijoitustoiminnan tuotto ja annetut hyvitykset 1993–2023

	Sijoitustoiminnan tuotto*	Annetut hyvitykset
1993	13,6 %	8,0 %
1994	0,9 %	8,0 %
1995	8,8 %	7,7 %
1996	11,8 %	7,2 %
1997	15,6 %	6,5 %
1998	14,7 %	6,5 %
1999	21,9 %	9,0 %
2000	18,8 %	8,0 %
2001	-0,7 %	7,5 %
2002	0,1 %	7,0 %
2003	10,3 %	6,0 %
2004	10,2 %	6,0 %
2005	13,4 %	5,0 %
2006	9,8 %	5,0 %
2007	4,1 %	5,0 %
2008	-10,8 %	4,5 %
2009	16,7 %	5,0 %
2010	11,8 %	4,5 %
2011	-1,0 %	4,5 %
2012	9,9 %	4,5 %
2013	9,4 %	4,5 %
2014	5,5 %	4,5 %
2015	9,3 %	4,5 %
2016	5,9 %	4,5 %
2017	6,2 %	4,5 %
2018	-4,4 %	4,5 %
2019	12,7 %	4,5 %
2020	5,6 %	4,5 %
2021	11,5 %	4,5 %
2022	-8,1 %	4,5 %
2023	8,5 %	4,5 %

* Vuoteen 2004 asti kokonaispääoman tuotto, vuodesta 2005 vuoteen 2017 saakka nettotuotto käyvin arvoihin sitoutuneelle pääomalle, vuodesta 2018 lähtien säästövakuutuslaskennan nettotuotto käyvin arvoihin. Lisäksi vuonna 2017 tehtiin ylimääräinen kertakorotus, jota tarkennettiin vuonna 2018. Lisäksi vuonna 2023 tehtiin ylimääräinen kertakorotus.

KALEVA | 150
VUOTTA

